

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA XII

Broj 134

TUZLA, LISTOPAD 2004.

Cijena 1 KM, 4 Kn

Deseta obljetnica rada
katoličkih školskih centara
u Bosni i Hercegovini

ŠKOLA ZA EUROPU

DOSTOJANSTVENO JE OBILJEŽEN BLAGDAN SVIH SVETIH

Posjet grobljima s cvijećem, paljenjem svijeća i molitvom obilježen je blagdan Svih Svetih u svim župama Tuzlanskoga dekanata

Blagdan SVIH SVETIH slavi se kao spomen na nebrojeno mnoštvo nepoznatih svetaca čija imena nisu poznata, a koji su to postali zahvaljujući svojim životnim djelima.

Na ovaj dan iskazujemo brigu i sjećanje na naše pokojnike. Na svim katoličkim grobljima, pred sam blagdan uređuju se grobovi, a na sam blagdan rodbina i prijatelji donose na grobove vijence i cvijeće, pale svijeće, mole se za pokojnika, a svećenici, po želji vjernika, mole na svakom grobu za pokoj duše zajedno s onima koji su posjetili grob. U crkvama i na grobljima služe se svete mise, a u obiteljskim domovima se na poseban način sjeća na sve drage osobe koje su otišle s ovoga svijeta.

Tuzlaci su i ove godine posjetili sa svojim svećenicima groblje Borić. Tuzlanski župnik i gvardijan Franjevačkog samostana fra Zdravko Anđić predvodio je misno slavlje, uz koncelebraciju fra Martina Antunovića, fra Marka Kepića i fra Marka Lovrića u prisustvu velikog broja vjernika koji su tog dana došli na groblje.

Posjetili smo grobove naših dragih, molili se za pokoj duše i razmišljali o sebi, o dragim osobama čija tijela tu počivaju, s vjerom, da su duše pokojnika kod Svevišnjeg. Na grobu drage osobe, trenutak je, kada smo zastali i razmislili o svemu... i postali svjesni kako je prebrzo prošlo vrijeme.

Grobne humke doživljavamo kao jedno utemeljenje na ovim našim prostorima, a kako nas je sve manje, grobovi ostaju bez svijeća i cvijeća.

Običaji koji su vezani za poštivanje pokojnika cijenjeni su u svim vremenima i narodima svijeta, a odraz su kulture naroda koji ih njeguje.

DUŠNI DAN je posebno određen kao spomendan uspomeni na vjerne duše preminulih kada se na njih sjećamo u molitvama kod svete mise.

Na taj način se okupilo dosta vjernika na Josipovcu, groblju časnih sestara Kćeri Božje Ljubavi. Misno slavlje je predvodio fra Marko Kepić, uz koncelebraciju fra Marka Lovrića.

Časne sestre i vjernici su okitili grobove cvijećem i zapalili svijeće, te su molili i zahvalili Bogu za sve ono što su časne sestre Kćeri Božje Ljubavi učinile za ovaj kraj.

Na svim grobljima i uz spomen obilježja na Drijenci, Husinu i Lugu, u povodu blagdana Svih Svetih, uz cvijeće i svijeće, oživljeno je sjećanje na sve mrtve i odana je počast svim poginulim braniteljima u domovinskom ratu.

Pater Bonaventura Duda u svom razmatranju o blagdanu Svih Svetih i Dušnome danu, kaže: "Sljubljuju se, krćanski blagdan Svih Sveti i sveltjudski Dušni dan ili Dan Duša.

U našim uspomenama izronjavaju mnogi bezimeni i neimenovani, mnogi možda već zaboravljeni, nepomenuti i neokajani, a koji ugradiše svoje napore živote, u to da na svijetu bude više svjetla, više pjesme, više mira, više kruha, više duha, više prostora slobode i ljubavi".

J. N.

Naslovnica KŠC "Sveti Franjo" Tuzla, snimio Ivan Bosankić

53. IZBORNA SKUPŠTINA HKD NAPREDAK SARAJEVO

Prof. dr. Franjo Topić
ponovno izabran za predsjednika

Hrvatsko kulturno društvo Napredak održalo je, 16. listopada 2004. godine u dvorani kina "Imperijal" (Napretkova palača) u Sarajevu svoju 53. izbornu skupštinu, na kojoj su sumirani postignuti rezultati u protekle četiri godine, te rezultati 2003. godine i do kraja lipnja 2004. godine, kao i orijentacioni program rada za 2005. godinu.

Na prvom, svečanom dijelu ovogodišnje Skupštine izabrana su radna tijela. Prisutnima se obratio predsjednik Društva prof. dr. Franjo Topić. Nakon riječi predsjednika, uslijedio je pozdrav gostiju i dodijeljena su priznanja pojedincima i institucijama. Time je završen prvi, svečani dio Skupštine.

Prof. dr. Franjo Topić u svom obraćanju posebno je naglasio:

...Prošle godine Napretkova obitelj se povećala za nove podružnice: Neum, Glamoč, Poreč i Knin, a osnovana su i povjerenstva u Njemačkoj te u nekim gradovima u BiH.

...U Napretku djeluje 13 folklornih skupina, 13 tamburaških orkestara, 14 zborova.

...U posljednjoj godinu i pol organizirano je 66 koncerata, 29 izložbi, predstavljena 91 knjiga, održano 30 tribina - ukupno 454 kulturne manifestacije.

...Najznačajniji su Šopovi dani upriličeni prigodom stoljetnice rođenja pjesnika. Ova godina je proglašena Šopovom godinom.

...Prošle godine otvorena je knjižnica "Mijo Poljak", koja ima 30.000 kompjutorskih evidentiranih knjiga.

...Izdano je 67 knjiga, među njima i vrijedan Arhiv Napretka. Izlaze i glasila u podružnicama (Hrvatski Glasnik - Tuzla, Bobovac - Vareš).

...Govorio je i o uspjehu sportskih društava, zatim o financiranju, o stipendiranju daka i studenata, o marketingu, medijima i o izgradnji multimedijalnog doma, te o obnovi novih podružnica.

...Pozvao je sve da se uključe te da podupru projekt "Napretkovi dani u Zagrebu", koji će se održati u studenom ove godine.

...Na kraju se posebno osvrnuo i na aktualna pitanja u BiH i Hrvatskoj - osobito na problem iseljavanja i niskog nataliteta, te na probleme slaboga povratka u BiH. Zahvalio se svim podupirateljima i dobrotvorima Napretka.

Na svečanom dijelu Skupštine dodijeljena su Napretkova priznanja: Veliki Zakladnik (4), Velika plaketa (4), Zakladnik (5), Povelja (4), Plaketa (28), Doživotni član (6) i Zahvalnice (9).

Priznanje Zakladnik dobio je msgr. Lovro Cindori, donator Hrvatskoga Glasnika, Povelju je dobio Juraj Novosel, glavni i odgovorni urednik Hrvatskoga Glasnika, a Plaketu - HKD Napredak Tuzla - Likovna kolonija "Breške".

Na drugom, radnom dijelu Skupštine razmatrana su izvješća o radu Središnjih tijela upravljanja, povjerenstva, udruga, društava... Nakon rasprave, usvojeni su dokumenti kao i orijentacioni program rada s financijskim proračunom za 2005. godinu. Dana je razrješnica dosadašnjim tijelima upravljanja Društvom i obavljen je izbor središnjih tijela upravljanja Društvom.

Radno predsjedništvo

Sudionici Skupštine

Središnja uprava

IZABRANI SU:

PREDSJEDNIK: za predsjednika je ponovno izabran prof. dr. Franjo Topić.

DOPREDSJEDNICI: izabrani su: prof. Vlado Luburić (iz Hrvatske), prof. Filip Zloušić (Beč), Ivica Mišić, novinar (Sarajevo) i mr. Snježana Šušnjara (Busovača).

GLAVNI TAJNIK: mr. Hrvoje Šapina, Sarajevo.

TAJNIK: Igor, Žontar, teolog, Sarajevo.

Izabrani su slijedeći članovi **SREDIŠNJE UPRAVE:** Davor Arapović, Sarajevo, prof. dr. Josip Baotić, Sarajevo, Nikica Grižić, dipl. iur. odvjetnik, Sarajevo, dr. Vesna Jurišić, Sarajevo, fra Marijan Karaula, Sarajevo, mr. Vera Kac, Sarajevo, Goran Krtalić, Sarajevo, Silvana Marić, dipl. ing. Sarajevo, Mijo Nikolić, dipl. ing. Sarajevo, Dragan Marjanović, novinar, Mostar, Branko Ekert, dipl. iur. Sarajevo, Radovan Marušić, književnik, Zenica, doc. dr. Miroslav Petrović, Tuzla, Mladen Vuković, dipl. oec. Split, Ljubo Lovrić, Jajce, Ljubo Begić, prof. Posušje, prof. dr. fra Andrija Nikić, Mostar.

NADZORNI ODBOR: prof. dr. Stijepo Andrijić, Makarska, prof. dr. Marko Josipović, Sarajevo, prof. dr. Vlasta Žuljić, Sarajevo, Ljubo Pavlović, gospodarstvenik, Vitez, Blago Mikulić, dipl. ing. Sarajevo.

STEGOVNI SUD: Kata Senjak, dipl. iur. Sarajevo, mr. vlč. Luka Brković, Sarajevo, Ana Vuković, Sarajevo.

Nakon obavljenih izbora, novoizabrani predsjednik prof. dr. Franjo Topić se zahvalio na izboru i predao je viziju i strategiju daljnje djelatnosti Napretka. Pozvao je sve nove podružnice Društva da budu što aktivnije u svome radu. Osvrnuo se na probleme sa podružnicama u Hercegovini, kao i na probleme u komunikaciji između podružnica i Središnjice. Pozvao je na što produktivniji rad i međusobnu suradnju, kao preduvjet za jačanje Društva u cjelini. Svim djelatnicima i svim prijateljima Napretka poželio je sreću u daljnjem radu, poručivši im: "Ako ne kome ne možemo produžiti život, možemo ga barem uljepšati. Pa nastojmo to! Hvala i sretni bili!"

Izabrana je Komisija za zaključke u sastavu: dr. Miroslav Petrović, predsjednik, Radovan Marušić, član i Anto Zirdum, član.

Poslije podne slavljen je sveta misa u Katedrali. Misno slavlje je predvodio fra Petar Matanović, vikar Provincije Bosne Srebrene uz koncelebraciju prof. dr. Franje Topića, prof. dr. Marka Josipovića i drugih svećenika.

Svetu misu je pratio zbor, a pjevala je Vedrana Šimić, sopranistica.

Navečer je priređen domjenak u Klubu LIRA i tu je uz razgovor nastavljeno druženje.

Delegati na Skupštini HKD Napredak iz Tuzle bili su: dr. Miroslav Petrović i Juraj Novosel.

JURAJ NOVOSEL

DANI MATICE HRVATSKE U TUZLI

(15. - 31. listopada 2004.)

Matica Hrvatska tradicijski u ovo zrelo doba godine priređuje Dane posvećene predstavljanju onoga što se uradilo. Kako je, dakle, svrha Matice Hrvatske upravo promicanje kulturnog identiteta u umjetničkom, znanstvenom i duhovnom stvaralaštvu, te skrbi za društveni razvitak, tako i u tome smislu tuzlanski ogranak u sklopu Dana Matice Hrvatske nudi sadržaje s područja književne, likovne, glazbene i scenske umjetnosti.

Dani su počeli u petak 19. X. književnom tribinom fra Blaž Josić - naše gore list, lipničanin, pjesnik, latinist iz 19. stoljeća. Gost tribine bio je proučavatelj i vjerojatno najbolji poznavatelj Josićeva života i djela fra Stjepan Pavić, prof. Klasične filologije iz Visokog, a modelirala je mr. Marica Petrović.

Otvaranje Tuzlanskih dana MH počastili su svojom nazočnošću gospodin Stjepan Sučić, glavni tajnik MH i dr. Željka Čorak, povjesničarka umjetnosti, predvoditeljica i članica glavnog odbora MH. Da bi se svi osjećali što opuštenije pobrinuli su se zbor Franjevačke mladeži i domaćini, zbor KŠC "Sveti Franjo", kojima je ravnala revna Evica Cerić. Ulomke Josićevih djela predstavili su članovi Scenske grupe "Blaž Josić".

Na istom mjestu, u amfiteatru KŠC-a, u petak 22. X. upriličena je književna večer u povodu stote obljetnice rođenja Nikole Šopa, pod nazivom "To je Bosna, ti to znaš". Upravo su i Josić i Šop predstavljeni ponajviše iz tog razloga što su desetljećima bili zanemarivani, jedan iz nemara, drugi namjerno, te da se na ovaj način bar malo ispravi ta nepravda među ostalima sudjelovao je i književnik i književni kritičar gospodin Željko Ivanković. Šopove su tople ljubavne i blage socijalno-duhovne stihove interpretirali Josićevci, uz glazbenu podršku "Framinog" zbora.

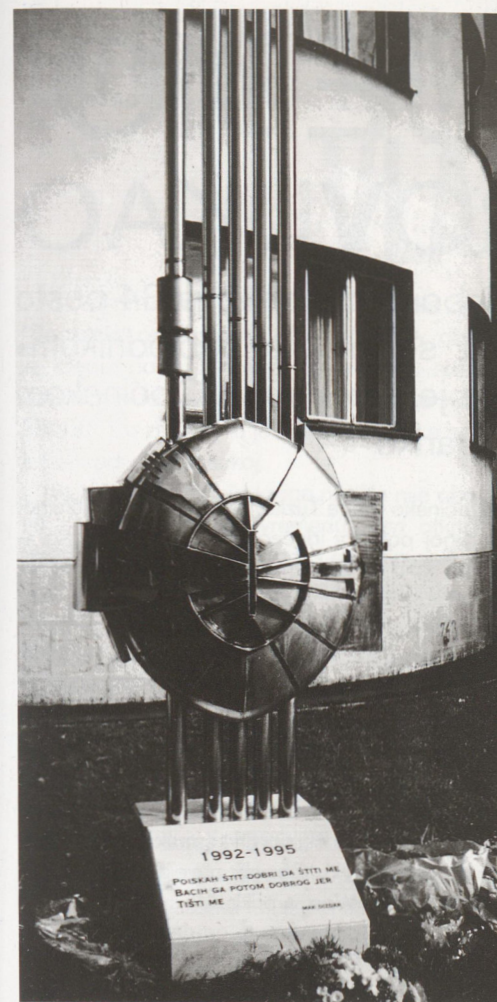
U nedjelju 24. X. zainteresirani su mogli od 12 h u galeriji "Kristijan Kreković" u Franjevačkom samostanu pogledati izložbu matičinih izdanja Matica Hrvatska među nama od 19. stoljeća do danas. Izložbu su otvorili domaćin gvardijan fra Zdravko Anđić i predsjednica ogranka MH Tuzla mr. Marica Petrović, a uveličao crkveni zbor s Evicom Cerić. Od starijih izdanja knjiga najviše pažnje su privlačili Jukićev primjerak "Bosanskog prijatelja" prvog našeg časopisa za kulturu, Gundulićev "Osman" iz 1844., prijevodi grčkih i rimskih klasika iz druge polovice 19. st., izdanja narodnih pjesama itd. Također lijepe i za oko i za dušu bile su mnoge edicije koje se i danas izdaju (Pet stoljeća hrvatske književnosti, Stoljeća hrvatske književnosti, Mala knjižnica MH...), te časopisi (Kolo, Hrvatska revija...). Posjetitelji su osim pisane riječi mogli uživati i likovnim uradcima mlade, ali već afirmirane akademske slikarice Marine Trogrić.

Njen ciklus "Suncokreti" u najboljem je svjetlu predstavio gospodin Fuad Kasumović, likovni umjetnik i kritičar iz Tuzle.

U kristalnoj dvorani Hotela "Tuzla" 29. X. Tuzlanska je publika imala, ruku na srce, doista nesvakidašnju priliku u svom gradu poslušati koncert ozbiljne glazbe. Matica hrvatska je uvijek njegovala elitizam, što ni ovom prigodom nije propušteno. Naime, klarinet je svirao Robert Pokos, a klavir Dunja Bontek, oboje bečki glazbenici.

Dani Matice hrvatske za ovu godinu završili su u nedjelju 31. X. u Teatru "Kabare" predstavom "Veliki vezir" Derviša Sušića u režiji Vlade Keroševića. Ni Vezir nije slučajno izabran; on najprikladnije prikazuje priču o ljudima iz Bosne koji su uspjeli drugdje, aktualizira u našoj povijesti uvijek prisutnu temu, ali i nas ostavlja u razmišljanju do iduće jeseni, do sljedećih dana MH.

Alen Matošević
Snimci: Ivan Bosankić

SPOMENIK POGINULIM PRIPADNICIMA MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH POSLOVA TK U RATU 1992-1995. GODINE

Ispred zgrade MUP-a TK 13. listopada načelnik općine Tuzla, Jasmin Imamović i premijer TK, Bajazit Jašarević otkrili su spomen obilježje postavljeno u znak zahvalnosti za više od stotinu policajaca iz tuzlanske regije, koji su stradali u prošlom ratu.

Spomenik u obliku štita izrađen je od posebne vrste nehrđajućeg čelika, a autor je tuzlanski umjetnik Began Turbić. Idejni tvorac ističe da je želio uraditi netipičan spomenik, bez ispisanih imena nastradalih, ali koji će biti ambijentalna metafora.

Izradu i postavljanje ovog spomen obilježja ispred MUP-a TK, gdje su porodice poginulih i kantonalni i općinski zvaničnici prilikom

otkrivanja položili cvijeće, financirala je Vlada TK, za što je izdvojeno 22.000 KM.

Ministar MUP-a TK, dr. Sead Omerbegović ističe da ne postoje precizni podaci o broju stradalih pripadnika ovog ministarstva, jer je veliki broj poginuo u zaštićenoj zoni Srebrenica. Međutim, najavljeno je da će u narednom periodu biti formiran tim koji će prikupiti sve dostupne podatke o poginulim i ranjenim policajcima iz TK, a koji će kasnije biti iskorisćeni za tiskanje publikacije.

Ministar MUP-a TK, dr. Sead Omerbegović je istakao da će se zalagati da se do iduće godine odredi i Dan policije u TK, koji će biti prigodno obilježen.

J. Š.

POVRATAK PROGNAKNIH I IZBJEGLIH

Bosanskohercegovački biskupi su na svom zasjedanju oštro kritizirali međunarodnu zajednicu i domaće vlasti da ne rade ništa kako bi se ostvario istinski povratak katolika na svoja prijeratna ognjišta. Vlada ravnodušnost prema problemima Hrvata i katolika. Posebno je teško stanje u Republici Srpskoj gdje se danas nalazi oko 12.000 od predratnih 220.000 katolika. U Banjaluci i okolici ubijeno je 526 katolika samo zato što nisu htjeli napustiti svoje kuće a do sada nije još nitko odgovarao.

Prenosimo Uvodnik objavljen u listopadu 1997. godine u Hrvatskom Glasniku koji je još uvijek aktualan:

SPORAZUMI...
WASHINGTON, DAYTON, NEW YORK, LONDON, PARIS ETC.
**NAŠA BUDUĆNOST
ZAVISI OD NAS SAMIH...**
TKO JE ZLO RADIO - ZAVRŠIT ĆE ZLO.
TO JE SIGURNA PRAVDA!

Širom svijeta odobravanje za potpisivanje sporazuma o miru, o Federaciji, Konfederaciji, povratku prognanika i izbjeglica u svoje domove, o konstitutivnosti svakog naroda u Bosni i Hercegovini, o zajedništvu, o izgradnji razrušenih domova, tvornica, o gospodarstvu i da ne nabrajam sve duboko misaone rečenice. Naši predstavnici se smiješili, rukovali, a mi smo odahnuli. Mir je tu. Gradit ćemo zajedno našu Bosnu i Hercegovinu. Svi dobronamjerni ljudi priželjkivali su prekid rata u Hrvatskoj i BiH kao i objektivnog sagledavanja strašnih zločina i groznih nasilja nad nedužnim ljudima.

Neki se osjećaju poraženim i kritiziraju slabe točke ovih sporazuma te i dalje siju mržnju i plaše narod terorizmom. Zaboravljaju da naša budućnost ovisi o nama samima i da smo sada upućeni sami na sebe, jer naši tutori neće vječno s nama ostati i davati nam "packe" kad pogriješimo. U našoj Bosni i Hercegovini žive ljudi istih navika,

istog mentaliteta, do jučer braća, koja su u prošlom prljavom ratu izgubila svaku vjeru u čovjeka. Naša nada za budućnost u kojoj ćemo pronaći putove zbližavanja i zajedništva u različitostima sigurno postoji, barem u narodima. Zbog nas samih, a prije svega zbog naše djece, koja trebaju živjeti u miru, spokojstvu i blagostanju, da budu sigurni u školama, na ulici, na poslu i da više nikada ne dožive strahote rata. Iz želje za boljom budućnošću mora izrasti, samosvijest o našoj odgovornosti za buduća pokoljenja na ovim prostorima.

Čestiti ljudi se moraju angažirati, bez predrasuda, da se realiziraju svi do sada postignuti dogovori i osigurati narodima Bosne i Hercegovine miran i normalan život. One, koji su činili zlo, privesti Sudu pravde, kako ne bi dalje svoj narod gurali u ponor.

J. N.

IMAMOVIĆ POBIJEDIO SDP SE PROVUKAO

Miroslav Petrović, novinar

Nedavni lokalni izbori u tuzlanskoj općini pamtit će se po dvije stvari: uvjerljivoj pobjedi Jasmina Imamovića, koji je dobio više glasova nego svi preostali kandidati za načelnika zajedno, te po rekorderno malom odzivu glasača. Upravo podatak da je na birališta izašlo svega 34 posto registriranih glasača, nikom, ne daje pravo da se smatra pobjednikom. Dapače.

NAČELNICI OPĆINA

SDP izgubio Lukavac, Srebrenik i Kladanj. Funkciju načelnika sačuvali su: Ferhat Mustafić (Gradačac - SDP), Mehmed Mehinić (Doboj Istok - SDA), Nusret Helić (Gračanica - SDP), Jasmin Imamović (Tuzla - SDP), Sead Mehinović (Čelić - SDA), Taib Muminović (Teočak - SDA), Avdić Pašaga (Banovići - SDA), Hasan Muratović (Živinice - SDP) i Ismet Omerović (Sapna - SDA).

Prvi put su izabrani za načelnike općina: Dževad Mujkić (Lukavac - SDA), Osman Suljagić (Srebrenik - SDA), Rasim Omerović (Kalesija - SDA) i Fuad Imamović (Kladanj - Stranka za BiH).

Svoju dominaciju SDA je zadržala u šest općina (Banovići, Kalesija, Čelić, Sapna, Teočak i Doboj Istok), s tim što je uspostavila sada vlast u još dvije (Lukavac i Srebrenik), dok je SDP dominaciju sačuvao u Tuzli, Živinicama, Gradačcu i Gračanici, a vlast je SDP izgubio u Lukavcu, Srebreniku, te Kladnju, gdje je prvi put mjesto načelnika pripalo kandidatu SBiH. (mp)

Pobjeda Jasmina Imamovića u utrci za načelnika Tuzle može se smatrati Pirovom pobjedom iz više razloga. Uбудućе neće smjeti, osim ako ne igra na kartu zaboravnosti i neanalitičnosti javnosti, govoriti u ime svih građana s obzirom da je na izbore izašao tek svaki treći registrirani glasač (oko 22.000), od kojih je njega podržalo 13.969. Dakle, nekih 56.000 punoljetnih stanovnika ove općine bojkotiralo je izbore, držeći da među strankama, a ni pojedincima, nema onih koji zavrjeđuju njihovu podršku.

Ostali su kandidati dobili neusporedivo manje glasova: Mirsad Katanić (SDA) 3.507 glasova, Ekrem Šehović (neovisni kandidat) 1.369, Pejo Banović (HDZ) 1.015, Edim Kadić (BOSS) 824, Mersed Šerifović (NS Radom za boljitak) 703, Edin Jahić (S BiH) 608, Enver Imširović - Munja (Kongresna stranka) 227, te Sakib Čaušević (DSI) 40 glasova.

U svim anketama što su rađene prije, ali i nekim postizbornim, građani su kao "velika djela" načelnika Imamovića izdvajali isključivo Panonsko jezero, pa se može reći da je ovo jezero i odlučilo izbore u Tuzli. Da nije napravljeno, Tuzlaci bi, vjerojatno, govorili o nezaustavljivoj "divljoj gradnji", zapuštenim rubnim dijelovima grada, deponijama, gradu bez ijednog izgrađenog parkinga u

Činjenica da je u općini Tuzla na izbore izašlo svega 34 posto birača, nikome ne daje pravo da se smatra pobjednikom. Načelnika Tuzle odlučilo Panonsko jezero, ali je u Općinskom vijeću prestala dominacija jedne stranke

zadnjih deset godina, propasti tuzlanskog sporta, korupciji, kroničnoj nestašici vode i drugim problemima koje je jezero, izvjesno, potisnulo u drugi plan.

Cijela je predizborna kampanja SDP-a podređena promociji Jasmina Imamovića, tako da su ostali kandidati na listi za Općinsko vijeće javnosti slabo predstavljeni, što se može uzeti razlogom loših izbornih rezultata stranke, koja je u općini Tuzla na vlasti svo vrijeme od prvih demokratskih izbora do danas. Stvarni gubitnik ovih izbora u Tuzli i jeste SDP, koji prvi put nije ostvario dominaciju u OV, gdje će se prvi put odluke morati

VJEĆNICI I BROJ GLASOVA

Novi članovi Općinskog vijeća Tuzla:

- SDP (14 mjesta) - Nada Mladina (dobila 2.980 glasova), Muhamed Mešić (1.558), Rafo Jozić (1.272), Elvis Bećirović (1.150), Mirsad Bakalović (1.017), Gordana Kovačević (1.006), Emir Mešković (943), Jozo Nišandžić (894), Slađan Ilić (881), Mediha Bakalović (878), Dušan Perić (845), Fehret Hrustić (812), Murveta Stević (758), Ivica Segat (753).

- SDA (6 mjesta) - Salko Bukvarević (1.295), Sead Jamakosmanović (790), Ekrem Topić (514), Šefik Azapagić (448), Elvin Ovčina (446), Fikreta Sijerčić (437).

- BOSS (4 mjesta) - Mirnes Ajanović (1.792), Azra Avdić (592), Nedim Zonić (170), Edin Haračić - Klej (167).

- STRANKA ZA BiH (2 mjesta) - Fikret Jahić (307), Mensur Alić (293).

- NS RADOM ZA BOLJITAK (2 mjesta) - Admir Bećirović (264), Anto Pranjic (180).

- HDZ (2 mjesta) - Damjan Nišandžić (276), Mijo Krešić (246).

donositi međustranačkim usaglašavanjem. Što je dobro, s obzirom na do sada apsolutnu premoć SDP-a u najvišem općinskom tijelu, koja je omogućila usvajanje svih prijedloga vladajuće stranke, ma kakvi ti prijedlozi bili.

Zanimljivo je da među kandidatima za OV povjerenje glasača nije dobio ni dosadašnji predsjednik OV, Ilija Jurišić, koji je prije izbora ignorirao zahtjeve svih opozicionih stranaka o sazivanju sjednice OV, čiji se zastupnici nisu sastali evo već puna četiri mjeseca! S obzirom na intenzitet predizborne kampanje, može se reći da očekivane rezultate, osim SDP-a, nisu postigli niti u Stranci za BiH, HDZ-u, dok je pravi debakl doživjela tzv. Tuzlanska lista Sinana Alića i Čazima Sarajlića.

Općinsko vijeće Tuzla vjerojatno će konstituirati u drugoj polovini idućeg mjeseca. No, pravo je pitanje kako će OV funkcionirati, s obzirom da niti jedna stranka nema dovoljno vijećnika za natpolovično odlučivanje. Odmah poslije završenih izbora načelnik Općine Tuzla je rekao da SDP neće koalirati sa jednonacionalnim strankama i BOSS-om, ali i sve opozicione stranke su najavile da neće koalirati sa SDP-om.

Govorkanja da je SDP završio pregovore o koalicijskoj sa Strankom za BiH i NS Radom za boljitak, demantirali su čelnici tih stranaka, Fikret Jahić i Mersed Šerifović. Oba su navela da će u OV djelovati samostalno, a priklanjat će se prijedlozima koji zagovaraju interese građana, ma tko bio predlagatelj. Niti BOSS, a niti HDZ i SDA ne predviđaju koaliciju sa SDP-om, pa se može desiti da blok opozicionih stranaka bude dominantna većina u Općinskom vijeću. U tom slučaju u Tuzli će veoma teško biti načelnikom.

No, kako je formiranje vlasti u državi kakva je BiH odavno postalo dobrom trgovinom, jasno je da nitko ne može prognozirati što će se u buduću dešavati. Dobra ponuda razbija sve predrasude, a kako je vlast - slast, jasno je da će SDP masno platiti pridobijanje dva glasa za nadmoć u općinskome parlamentu. U ponudi je čak i jedno mjesto zamjenika načelnika (dosadašnji zamjenik Zdravko - Đuranović, navodno, preuzima sektor društvenih djelatnosti, a Franjo Kovačević "odlazi" za tajnika Općinskog vijeća), dok će se pomoćnička ionako popunjavati sukladno izbornim rezultatima.

KAKO SU PROŠLE STRANKE

Na izborima za Općinsko vijeće Tuzla, glasove su dobili:

SDP 9.327 glasova (43,49%), SDA 4.060 (18,9%), BOSS 2.539 (11,84%), SBiH 1.160 (5,4%), NS Radom za boljitak 1.141 (5,3%), HDZ 972 (4,53%), Stranka pensionera - umirovljenika 582 (2,7%), SDU 452 (2,11%), HSS 198 (0,92%), Partija demokratskog progressa RS 178 (0,83%), Evropska ekološka stranka 132 (0,62%), Tuzlanska lista 128 (0,60%), Hrvatski savez NHI - KDU 125 (0,58%), Republikanska stranka 108 (0,50%), LDS 95 (0,44%), Kongresna stranka 75 (0,35%), Građanska demokratska stranka 80 (0,37%), Demokratska stranka invalida 50 (0,23%), Bosansko-podrinjska narodna stranka 40 (0,19%) i Demokratska narodna zajednica BiH 3 glasa (0,01%).

GDJE SU HRVATSKE POLUGE VLASTI U TUZLI?

Početkom ove godine Nakladnička tvrtka "Bosanska riječ" pjesnika **ŠIME EŠIĆA**, objavila je knjigu pod naslovom "Seksualne stranice ženske mašte". Autorica knjige je **Janjka JOKIĆ-ERNST**. Po zanimanju je viša medicinska sestra, a živi i radi u Njemačkoj.

Na žalost, promocija knjige nikada nije obavljena u Tuzli, a u međuvremenu sam otkrio da gospoda koja bi se po glasu i stasu mogla "prodati" i za gospođicu, radi i dobre umjetničke slike. Glede toga trebalo bi joj prirediti promociju knjige i izložbu slika, u paketu. Tim prije što je dotična dama rođena u Tuzli, odnosno u Brgulama, a uz umjetnički dio mogla bi biti i dobar terapeut duša i očiju, onih koji bi nazočili izložbi i promociji.

***

Gospodin **Juraj NOVOSEL**, vitalni i duhom mladi umirovljenik, glavni i odgovorni urednik Hrvatskoga Glasnika i dužnosnik još puno toga, nedavno je dobio značajno priznanje HKD-a "NAPREDAK" BiH.

Čestitam gospodinu Juraju, a odlikovanje me ne čudi, jer je imenovan napredan u mnogim oblastima.

***

Pitali me neki znanci zašto mi u ovoj rubričici dugo nema **fra Petra MATANOVIĆA**. Svima sam rekao da je radi prekomande u Sarajevo, koliko znam na dužnost ravnatelja iliti direktora Medijskog centra Franjevačke provincije Bosne Srebrene, "pobjegao" i mojoj pozornosti pa ne znam kako, čime i radi čega da ga pogledam malo iskosa.

***

Iz pouzdanih izvora sam saznao da gospodin **Rado PEJIĆ**, ministar pravde u Vladi Tuzlanske županije privodi kraju poslijediplomski studij, a to znači da će steći i akademsko zvanje magistra.

Čestitam gospodinu Pejiću, ali ga upozoravam da se što bolje čuva dok se vozi magistralnim cestama. Moglo bi mu se desiti da ga negdje, onako slučajno, udari i kakav kamion pa da, ne daj Bože, dvostruko magistrira.

***

U prošlom broju ove novine gospodin **Srećko TUNJIĆ**, lider HSS-a je izjavio: "U Općini Tuzla politički subjektivitet je nejasan i nesiguran, nedovoljan i upitan. U vlasti Tuzlanskog kantona (županije - op. a.) i u Općini Tuzla Hrvati ne drže, u punom kapacitetu, ni jednu polugu vlasti. U Ministarstvu obrazovanja, nauke (znanosti - op. a.) kulture i sporta, koje bi trebalo imati ključan značaj za očuvanje nacionalnog identiteta nema niti jednog Hrvata (ni Hrvatice - op. a.). I u mnogim drugim javnim (čitaj državnim - op. a.) institucijama kantonalnog značenja na čelnim pozicijama nema Hrvata".

Gospodin Tunjić je sve ovo dobro uočio i eto javno rekao. Na žalost i dalje je sve ostalo samo

na rečenom i napisanom, ali se sa riječi nije prešlo na djela. Od Tunjića se ne može očekivati da to provede u djelo, jer mu HSS nije parlamentarni, ali bi glasnije, jasnije i otvorenije o tome mogli progovoriti neki drugi, parlamentarni, Hrvati.

Sve dok naši, hrvatski, parlamentarci, ali i oni Hrvati koji su u izvršnim organima vlasti na ovu temu ne progovore glasnije pozicije u vlasti Hrvati će dobivati kao dar(ove) prvaka SDA, a i to pod pritiskom međunarodnih tutora.

***

U istome broju Hrvatskoga Glasnika profesor zemljopisa u Općoj gimnaziji Katoličkog školskog centra "Sveti Franjo" u Tuzli, gospodin **Ivica IVANIĆ**, je ustvrdio: "Ljudima je dosta slabih političara, populizma, praznih obećanja, laži, politike pretvorene u mahalski trač. Rješenja za mnoge životne probleme treba tražiti negdje drugdje, u ovakvoj - sadašnjoj - tuzlanskoj i BiH politici NE."

Profa Ivanić i kolega mu **Romeo KNEŽEVIĆ**, profa povijesti i filozofije u istoj školi, koji su zajedno bili na listi Hrvatskog saveza NHI - HKDU - Nova hrvatska inicijativa - Hrvatska kršćanska demokratska unija, sto-posto su u pravu. Na žalost glasači ih nisu poslušali i razumjeli, pa nisu prošli u Općinsko vijeće Tuzla.

P. S. Ni za njih dvojicu, kao ni za mnoge druge kandidate nije čudno što nisu dobili potrebit broj glasova. Po nezvaničnim informacijama, u Tuzlanskoj županiji je 55 posto punoljetnih osoba sa nezavršenom ili maksimalno završenom osnovnom školom. To znači da im učevne poruke nisu jasne, ali im je snaga glasa ista kao i onima koji imaju najviša akademska zvanja.

***

U novinskim tekstovima često čitam, a u radijskim i televizijskim programima slušam pitanja: "Gdje su umirovljeničke nekretnine, tko njima gazduje i od toga zarađuje?"

Bolnije pitanje od ovoga je gdje su neisplaćene mirovine?

***

Narodna stranka Radom za Boljitak, kojoj su osnivači braća **Mladen i Jerko IVANKOVIĆ-LJANNOVIĆ**, u naredne četiri godine će u Općinskom vijeću Tuzla imati dva zastupnika.

Ova stranka jedina je nova politička snaga u tuzlanskom parlamentu, pa će biti zanimljivo (sa)čekati, osluškivati i gledati hoće li u tuzlanskoj politici biti kakvoga boljitka.

Vijećnicima stranke za boljitak će predstavljati paušali, a i stranci će biti bolje, jer će za svoj buduću rad novce dobivati i iz općinskoga proračuna. Biračima ostaje da sačekaju neke naredne izbore pa da od boljitka popiju neko pivce i zameze proizvode Mesne industrije "Lijanović", na predizbornim skupovima.

Krivo (o)gledao: **Nikola J. IVANOVIĆ**

KOMENTAR

IZBORI U BiH 2004. GODINE

Prodoše još jedni općinski izbori na području BiH. Rezultati - svi zadovoljni, osim glasača. Nacionalne stranke su pokazale da mogu ponoviti prethodne rezultate, i tako nastaviti svoju tradiciju na političkoj sceni. Politički lideri pobjedničkih stranaka su iskazali posebno zadovoljstvo, koje su putom raznih medija potkrjepljivali sloganim kao što su: "Budućnost je pred nama", "S nama u bolje sutra", "Potvrdili smo vodeću poziciju u državi" i slično. Sada ćemo vidjeti hoće li ta budućnost biti svjetlija?!

Općinski izbori u našoj zemlji održani su 2. listopada 2004. godine. Izborna komisija BiH iznijela je podatak da je od ukupnoga broja registriranih birača 45,52% glasovalo, a najviše glasova su postigle dosadašnje vladajuće nacionalne stranke: SDA, HDZ i SDS, no zavidan uspjeh je ostvarila i nenacionalna stranka SDP. Lideri ovih stranaka su istakli da su ovogodišnji izbori potvrdili političku stabilnost u BiH i da su ostvarili svoj cilj, a to sve za dobrobit bh. građana. Je li to baš tako ili su ostvarili osobni cilj - vrijeme će pokazati. Ali to sad i nije bitno za naše pobjednike, bitno je pregovarati o društveno-ekonomskim pitanjima, tj. o stabilnosti i razvoju BiH kao demokratske zemlje, a djela će sama doći. Riječi su za njih sredstvo po kojima se opravdava da se možda djela neće tako brzo pokazati. Građani su svjesni činjenice da se dosadašnja situacija neće znatno promijeniti! Dokazi su tu, pitajte umirovljenike ili pogledajte autoputeve i sve će biti jasno. Opet ćemo se upitati hoće li uopće naša djeca naći zaposlenje, je li vrijedilo da glasa i ono malo građana koji su izašli na izbore, koji su se ponadali da bi možda baš ta stranka mogla nešto promijeniti. Danas se veliki broj prognanih nije vratio svojim domovima, te žive u neciviliziranim uvjetima života po raznim prljavim i zagušljivim stambenim objektima širom ove nam ponosne BiH. Tko se brine o povratku prognanih i izbjeglih u svoje domove, koji žive u tuđini? Na pitanje rješenja ovog problema bh. vlasti nisu precizirale odgovor.

Jasno, BiH je podijeljena zemlja s mnogo stranaka i nacionalnih i nenacionalnih, koliko nigdje u svijetu nema. Stoga i nije čudo što su Tuzlaci otvoreno pokazali nepovjerenje prema strankama i većina nije izašla na izbore.

Svijet ne zna kome više vjerovati osim sebi. Sada... glasovali smo i nema povratka. Ali, za četiri godine će biti ponovni izbori, te ostaje nada da će se "možda" do tada riješiti mnogi gorući problemi u našoj zemlji.

Ivana TADIĆ

O trajanju prirode i prolaznosti čovjeka

METAFIZIKA RASKOŠNOG JESENJEG SLAVLJA

U smislu značenja najčešće ne osjećamo nikakvu teškoću da vremenski naš život zamislimo kao da traje osamdeset godina, osam godina, jednu godinu ili jedan sekund. Baš kao što se, na drugi način, vrlo često kaže i čuje u najrazličitijim prilikama, među ljudima različite dobi, kako je na primjer nekome "život protekao kao tren".

PIŠE: Romeo Knežević

Zaklinjem vas, kćeri jeruzalemske, gazelama, ili košutama poljskim: ne budite, ne budite ljubavi dok ona ne htjedne!*

Jesen je za neke ljude najljepše godišnje doba,... Kažu... da ono ukazuje na zrelost u prirodi i da to izaziva posebno zadovoljstvo u nama zbog plodova koje donosi sa sobom. Pri tome nitko ne misli na starost i na umiranje i, vjerojatno je, s pravom, jer jesen pokazuje završetak jednog ciklusa, njegov klimaks i vrhunac i, plod... pa, tko onda može biti ravnodušan prema tome odnosu, tko može tugovati zbog onoga što, neposredno iza jeseni dolazi - ono,... kažu najgore i najteže u našem životu. (Iako, već sada u sebi mogu čuti eventualne prigovore na ovakve ili slične stavove, koji su priznajem daleko od trivialnosti, na njih se neću osvrnuti.)

Doista se čini jesensko doba kao kruna svega. Razabiremo to, prije svega opčinjeni njenim plodovima ali jednako tako i sa bojama, beskrajnim bogatstvom njenih boja, koje kao da - na simboličkoj i estetičkoj razini! - sadrže čitav naš protekli jednogodišnji život u sebi, ali zapravo, zašto ne i čitav osamdesetogodišnji? Jer što bi to bilo drugo naše ljudsko vrijeme ako ne konvencija koja u stopu samo prati (i ništa drugo) cikličko ponavljanje makrokosmičkih pojava. S time je tako da u smislu *značenja* najčešće ne osjećamo nikakvu teškoću da vremenski naš život zamislimo kao da traje osamdeset godina, osam godina, jednu godinu ili jedan sekund. Baš kao što se, na drugi način, vrlo često kaže i čuje u najrazličitijim prilikama, među ljudima različite dobi, kako je na primjer nekome "život protekao kao tren".

Sujeta sjene prirode

Jeseni plod međutim u sebi sadrži sjeme novoga života (i novog ploda!) - i tako naša prelijepa i sjetna jesenja tuga, zbog prolaznosti kao i uzvišena radost, zbog uspješnosti i plodovitosti (manje ili veće), ima i nešto od istinske metafizičnosti nastavljanja, našeg postojanja, a vis-a-vis njegove kauzalne (ne)transparentnosti, za kojom, inače, (stalno) svi tragamo. Jednako tako, naše postojanje zbog toga ima i nešto od apsolutne tajnovitosti (ali) i istinitosti naše male, ljudske ali i velike, kozmičke sudbine (ujedno), i

(žive i nežive prirode) (kako uobičajemo reći), pred prolaznošću života. U ovoj pak kritičkoj refleksiji ima mjesta za sva i najrazličitija, pitanja i odgovore i, iz svih i najviših oblasti ispoljavanja ljudske darovitosti i duhovnosti (recimo): za filozofiju (o stupnjevima bitka), znanosti (o prirodi najsitnijih djelića stvarnosti, čestice ili energija), umjetnosti (tajnoviti sutonski pejzaž u slikarstvu), za religiju (neizbježno pitanje Zadnjeg ili/Prvog Stvaraoca), kulture (različiti običaji pri sahranjivanju mrtvih ili rađanju živih), za razne pseudoznanosti poput astrologije (vjerovanje da naš značaj ovisi potpuno od zvijezda), i drugo najrazličitije individualne životne pragme i vjerovanja).

Sjena prirode

Nastavljanje postojanja o kojem je ovdje, povodom fasciniranosti jesenjim dobom riječ, razumije se, shvaćeno je i doslovce, rekli bismo u svom "prozaičnom", biološkom smislu, a to je upravo ono što, čini se "i najčešće primjećujemo" ali baš zato "i najlakše zaboravljamo"! (Baš kao što se zaboravlja na disanje, iako je ono najneophodnija funkcija. Sličan je slučaj s konzumiranjem hrane ili vode, ili biološkom reprodukcijom ili tjelesnim integritetom na koji autonomno nesvjesno, uvijek budno pazimo.) Pa, iako smo sastavni dio biološkog ciklusa, mi uglavnom ne možemo na njega utjecati, ali s druge strane ne možemo ni da - sasvim ljudski gledamo i s određenim pravom - djelomice ne nademo i svoju odgovornost u tom inače autonomnom svijetu. Bolno ograničenih mogućnosti ljudsko biće se, dakle, najprije javlja kao biće prirode (metaforom iskazano) - jer čovjek ne može prekoračiti svoje sjene a, tek potom se javlja i kao stvaralačko biće - odnosno jezikom svakodnevice kazano, kao djelatno biće. I ma koliko bile velike ljudske stvaralačke sposobnosti o kojima svjedoče njegova bezbrojna djela jedinstvene vrijednosti nastala i u prošlosti i u suvremenosti, ljudska genijalnost ipak nikada nije mogla nadilći reproduktivnu stvaralačku moć prirode. Filozofijskim jezikom kazano, stvaralačka moć prirode je sama biološka supstanca.

Sujeta

Ukupno stanje ljudskog duha, kada se njegovi talenti, snage i svakovrsne sposobnosti gube u

sujeti, kroz neadekvatno ili loše poimanje osobnih granica kao mikrokosmosa, po mom je sudu najneplodotvornije pa prema tome i osobito štetno stanje. Prema zakonu "spojenih posuda" u prirodnim znanostima ili, na primjer, prema Ciesarićevim stihovima u pjesmi "Slap" o značenju samo jedne jedine kapi vode ili, prema mot-tou Hemingwayevog romana "Za kim zvona zvone", kako, nijedan čovjek nije otok za sebe... - zbog svega toga nužno trpi i sveukupna stvarnost ili totalitet (u filozofiji), odnosno bivstvovanje (za njemačkog filozofa M. Heideggera), ili svepro-žimajuća spiritualna stvarnost (u religiji, djelo Stvoritelja). I prema 'svom egzistencijalnom položaju u Svijetu kao i sa svojim velikim posebno, razumskim sposobnostima - ali, i kao slaba vrsta živih bića iz grupe sisara, čovjek također, izgleda prirodno sklon najrazličitijim pretjeranostima ili samozaboravima.

Srebrna zima

Gubiti se u poslu, u troci za materijalnim dobrima, u različitim projektima manje ili više nerealnim, u malodušnosti ili u suludoj hrabrosti (parafraza aristotelovske etike "zlatne sredine"), gubiti se u najrazličitijim i sve različitim oblicima tjelesnih i psiholoških zadovoljstava, a bez osjećanja za cjelinu i za granice (ujedno), itd... - čak i ako nam se sasvim opravdano može činiti da svijet nema granica - ne znači ništa drugo, nego, usput negdje, uludo gubiti svoje vrijeme ili, znači akumuliranje ispraznog hoda na različitim meandrima života, ili drugo nešto već, tome slično. Izvjesno bi tako živjeti i raditi značilo dočekati manje ili više neplodotvornu, "mršavu" ili "skromnu" jesen, vlastitog života, značilo bi "zaradi" vjerojatno, trajno gorko osjećanje životne neispunjenosti ili praznine.

I na kraju ne treba nipošto zaboravljati, da poslije raskošnog jesenjeg slavlja dolazi srebrno siva i hladna zima, zamiranje za prirodu - a za nas umiranje, uvijek pojedinačno, konačno i definitivno. Na sve naše vremenite pothvate, ma kako oni inače genijalni bili, to je pak jedina istinska vječna i vjerna, svijetla ili tamna točka, već kako se uzme, prema pojedinačnoj vjeri, svakoga od nas.

*Pjesma nad pjesmama, izd. Kršćanska sadašnjost, Zgb. 1973, str. 41

UNIVERZITET U TUZLI
REKTOR

Poštovani profesore Dušek, Imam veliko zadovoljstvo i čast da Vas obavijestim da je Senat Univerziteta u Tuzli na svojoj sjednici od 22. rujna 2004. godine donio odluku da Vam dodijeli **počasni doktorat Univerziteta u Tuzli**.

"Umjetniku i profesoru Čestmiru Dušek predložena je čast rezultat njegovog muzikološkog angažmana u Tuzli i Bosni i Hercegovini, ogromnih zasluga za osnovnoškolsko, srednjoškolsko i akademsko obrazovanje u muzičkoj teoriji, praksi i edukaciji, implementiranju vrhunskog rukovođenja i dirigiranja orkestrima i zborovima, nesebičnog zalaganja svih svojih ljudskih i umjetničkih osobina, znanja i vještine u mlade i kolektive. Ona je rezultat bezrezervne ljubavi prema Bosni i Hercegovini i svakodnevnih brige za bolji i kvalitetniji muzički osjećaj i ugođaj, znanja i kvaliteta, eliminiranje muzičkog šunda i strpljive i mukotrpne izgradnje parametara za muzičku kvalitetu, čime su postavljeni trajni temelji svih naših budućih muzičkih uspjeha.

DODJELA POČASNOGA DOKTORATA NAUKA PROFESORU ČESTMIRU DUŠEKU

Profesionalizam, muzičko obrazovanje i vrhunska umjetnikova obdarenost, sposobnost da druge nauči, javno prezentira nezaboravne muzičke događaje, dokaz su neponovljivoga ljudskog umjetnikova genija Čestmira Dušeka, ali i putokaz za sve koji žele biti veliki i nezaboravni", stoji u zaključku Izvještaja Komisije za dodjelu počasnog doktorata koji su činili prof. dr. Ahmet Kasumović, dekan Filozofskog fakulteta, doc. dr. Srđan Vukadinović i prof. dr. Vinko Krajtmajer.

Osobno se želim pridružiti ovim lijepim riječima iznijeti moje osobno zadovoljstvo i sreću zbog ovoga čina, te Vas zamoliti da ovu najvišu čast prihvatite.

Svečana ceremonija promocije i uručivanje diplome počasnog doktorata bit će upriličena u prosincu.

Radujem se našem skorom viđenju.

S pozdravom i poštovanjem,
Prof. dr. Izudin Kapetanović
Rektor Univerziteta u Tuzli

ZNANSTVENI SKUP

300. obljetnica stradanja

Franjevačka teologija u Sarajevu je priredila u povodu 300. obljetnice stradanja samostana i crkve u Olovu (1704-2004) Znanstveni skup koji se održao u Amfiteatru Franjevačke teologije u Sarajevu 15. i 16. listopada. Skup je 15. listopada, uz pozdravnu riječ provincijala fra Mije Džolana, službeno otvoren i započet je radni dio uz predsjedanje Andrije Zirduma i Ivana Lovrenovića.

Predavanja su održali: Ante R. Šoljić ('Razlozi i smisao komemoriranja olovске obljetnice'), Dubravko Lovrenović ('Bosanski Kotromanići između vjere rimske i vjere bosanske'), Pavo Živković ('Veze Olova i Dubrovnika tijekom XV. stoljeća, s posebnim osvrtom na veze Pavlovića i Dubrovčana'), Lidija Fekeć ('Nekropole stećaka u olovskom kraju'), Iva Lučić ('Iluminacije i minijature'), Velid Jerlagić ('Topografija olovskog kraja'), Darko Karačić ('Samostan u Olovu od osnutka do 1463.'), i Pejo Čošković ('Olovo oko 1463. godine'). Nakon odmora, pod predsjedanjem Ive Pranjčkovića i Dubravka Lovrenovića, predavači su bili: Marko Karamatić ('Olovo kao paradigma katoličanstva u Bosni u 17. stoljeću'), Srećko M. Džaja ('Katoličko građanstvo u Bosni 17. stoljeća Brnjaković'), Andrija Zirdum ('Olovski crni kamen čuvar tradicija'), Franjo Emanuel Hoško ('Tragovi olovskih franjevac i katolika u Iloku'), Bernardin Matić ('Oživljavanje samostana u Olovu i fra Lujo Zloušić') i Dejan Zadro ('Predmeti Visočkog samostana u Gradišci').

Radom Skupa su 16. listopada predsjedali Srećko M. Džaja i Franjo Emanuel Hoško, predavanja su drugoga dana održali: Ivan Lovrenović ('Kulturno-povijesne okolnosti nastanka bosanskoga franjevačkog literariteta - povijesno-literarna varijacija o spisateljstvu Bosne srebrne u 17. stoljeću'), Ivo Pranjčković ('Latinička grafija budimskog franjevačkog kruga i Kujundžić-Marijanovićevo lipopisanje'), Željko Ivanković ('Društvena stvarnost 18. stoljeća prema djelu Ive Andrića'), Pavao Knežević ('Latinitet i olovski samostan'), Miro Vrgoč ('Značajniji franjevci u povijesti Olova'), Ivan Nuić ('Jure Radojević: vitez-pjesnik iz Olova'), Luka Markešić ('Štovanje Bl. Dj. Marije u spisima fra Filipa Lastrića'), Stjepan Duvnjak ('Čudotvorna slika Gospe Olovške') i Slavko Harni ('Bibliografija o Olovu').

Nakon rasprave i završne riječi Dubravka Lovrenovića, otišlo se u posjet Olovu gdje je za sudionike Skupa organiziran i objed.

kta/ika

UNIVERZITET U TUZLI

OTVOREN BIZNIS CENTAR UNIVERZITETA U TUZLI ZA STUDENTE PODUZETNIKE

U velikom amfiteatru Ekonomskog fakulteta održana je prva prezentacija projekta studentima. Više od 200 studenata došlo se interesirati o mogućnostima kako pokrenuti biznis po završetku studija. Osim domaćih sudionika u Projektu na prezentacijama su studentima govorili i predstavnici austrijskog servisa provajdera (WUS Austria, konzultantska kuća Herbert, Pock & Partners i Business Centar Univerziteta u Leobenu).

Projekt **Biznis centar na Univerzitetu u Tuzli** financiran je sredstvima austrijske Vlade i ima *tri osnovna cilja*: educirati sve studente završnih godina Univerziteta u Tuzli o osnovama biznisa, potaknuti studente da pokrenu vlastiti biznis, te na taj način doprinijeti povećanju broja malih i srednjih poduzeća zasnovanih na ekonomiji znanja i na taj način poboljšati ekonomsku strukturu ovoga Kantona i Regije. Projektne aktivnosti su trening studenata kroz predavanja i organiziranje takmičenja u biznis planovima **čijim će pobjednicima biti osigurana osnivačka sredstva za pokretanje vlastitog biznisa**.

Studenti će se tijekom narednog semestra obučavati iz poduzetništva, a u svibnju će se održati natjecanje biznis-planova nakon kojeg će osam najuspješnijih studenata dobiti sredstva da pokrenu vlastiti posao i da postanu poduzetnici.

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO NAPREDAK GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB

Prema dosadašnjim rezultatima istraživanja, Hrvatsko kulturno društvo Napredak u Zagrebu počelo je organizirati djelovati 1907. Za prvog povjerenika u Zagrebu imenovala je Središnjica dr. Josipa Franka koji je bio i jedan od glavnih pokretača da se djelovanje Napretka proširi izvan BiH koja je bila pod austrijskom vlašću i na Hrvatsku.

Prošlost Napretka pa tako i njegove Glavne podružnice u Zagrebu povezana je s brojnim poteškoćama među kojima prednjači kontrola i pritisak ondašnjih vlasti tako da nema ni jedne Napretkove organizacije koja nije bila zabranjena, da bi se opet potom obnovila.

Danas Glavna podružnica HKD Napredak u Zagrebu djeluje kao pravni slijednik istoimene organizacije čiji je rad obustavljen odlukom državne vlasti 1949. godine, obnovljena je 25. listopada 1992. i predstavlja dio HKD Napredak u Sarajevu, koje je registrirano na Višem sudu u Sarajevu 9. listopada 1990, te djeluje u skladu s njegovim Statutom, koji se sukladno primjenjuje u okviru propisa Republike Hrvatske.

Nakon obnove Napredak nastavlja sa izdavačkom djelatnošću, zatim sa organiziranjem tribina, koncerata, folklornih skupina, glazbenih sastava, snimanjem filmova, obnovom rada Napretkove knjižnice, izložbe slika, radio djelatnosti itd.

Programi i projekti aktivnosti

Rad HKD Napredak Glavna podružnica Zagreb implementira svoje aktivnosti kroz nekoliko programa i projekata:

- Program rada s mladima
- Stipendiranje nadarenih studenata - Zaklada Ivo Andrić - Vladimir Prelog
- Kulturno umjetnički amaterizam
- Knjižnična djelatnost - Napretkove knjižnice
- Izdavaštvo
- Tribine, stručni i znanstveni skupovi
- Koncerti i izložbe

Program rada s mladima

Napretkov program rada s mladima zasniva se na cjelokupnoj filozofiji društva koja je osnovna okosnica edukacija i podrška mladim intelektualcima, budućim znanstvenicima, umjetnicima i sl. Uz mnoge elemente identiteta mladih u današnjem suvremenom društvu te raznolike sadržaje kojima se nude. Bitno je istaknuti element kulture kao iznimno važan u razvoju i životu mladih. Kulturni identitet čini jedinstveno područje afirmacije, samoisražaja, komunikacije i stila života. Država i obrazovni sustav čine malo na području osmišljavanja i

Napretkova palača u Zagrebu

podrške slobodnom vremenu mladih te je briga oko dodatne edukacije i kreiranje slobodnog vremena prepuštena nevladinim organizacijama, raznim društvima, crkvenim zajednicama i pokušajima lokalne samouprave.

Upravo iz ovih razloga Program rada s mladima HKD Napredak odredio je svoje ciljeve i započeo sustavnije razvijati aktivnosti koje bi omogućile mladim ljudima da aktivnije participiraju u javnom i kulturnom životu lokalne sredine kako bi sve više bili svjesni vlastitih prava i mogućnosti te se afirmirali u državi u kojoj žive, ali i šire u regiji.

Ciljevi programa

- Financijska pomoć nadarenim studentima

Hrvatsko kulturno društvo Napredak - Glavna podružnica Zagreb i Središnja uprava Sarajevo organiziraju program **Napretkovi dani - Dani kulture Hrvata Bosne i Hercegovine** koji će se održati od 12. do 20. studenog o. g. na različitim lokacijama u gradu Zagrebu. Cjelokupna manifestacija organizirana je u šest različitih programa kojim nastojimo prezentirati kulturu hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini danas ali i djelatnost i ulogu Hrvatskog kulturnog društva Napredak u promicanju hrvatske duhovnosti, jačanju nacionalne svijesti i očuvanju i razvijanju svih kulturnih vrijednosti.

PROGRAM Napretkovi dani

Dani kulture Hrvata Bosne i Hercegovine
12. 11. - 20. 11. 2004.

Petak, 12. 11. u 19 sati - Muzej MIMARA, Rooseveltov trg 5

Koncert Napretkovih stipendista

NASTUPAJU: Vedrana Šimić, sopran; Mihaela Soko, sopran; Berislav Puškarić, bas; Ivan Kralj, violina; Dora KUZMIN, violončelo; Ana Dražul, glasovir; Mario Čopor, glasovir. NA PROGRAMU SU DJELA Shumann, Boulanger, Zajca, Berse, Gotovca, Sarasate, Verdia, Klobučara, Pejačević, Tijardovića, Joržovića i Liszta.

Subota, 13. 11. u 12 sati - Knjižnica i čitaonica "Bogdan Ogrizović", Preradovićeve 5

Književni susret Napretkovo izdavaštvo

Ponedjeljak, 15. 11. u 19 sati - Izložba u galeriji Kulturnog centra Veleposlanstva BiH, Ilica 44 (15. 11. - 28. 11. 2004)

Suvremena umjetnost Hrvata BiH

Srijeda, 17. 11. u 18 sati - Deželićev prilaz 17

Otkrivanje spomen ploče Nikoli Šopu

Nastavak programa u galeriji KC Veleposlanstva BiH, Ilica 44 u 19 sati

Glazbeno scenski recital posvećen Šopu

Petak, 19. 11. u 19 sati - književna večer u Hrvatskom kulturnom klubu, Trg Maršala Tita 10

Hrvatska književnost u Bosni i Hercegovini danas

Subota, 20. 11. u 19 sati - Centar za kulturu Trešnjevka, Park stara Trešnjevka 1
Večer folklor i tamburice

- Osnajivanje mladih za djelovanje u zajednici za opće dobro
- Samoosvješćavanje i afirmacija mladih
- Podrška mladim talentima u raznim poljima djelovanja (naglasak na kulturu)

Program rada s mladima od 2005. do 2007. implementira se kroz tri odvojene ali paralelne programske aktivnosti: stipendiranje, promoviranje i podrška mladim umjetnicima i osnaživanje i edukacija mladih.

Očekivani rezultati od 2005. do 2007.

- Pedeset stipendista godišnje
- Snimanje i promoviranje dva autorska nosača zvuka
- Sedam koncerata (Austrija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Hrvatska: Zagreb, Osijek, Split, Karlovac)
- Šest samostalnih izvedbi dramske sekcije i dvanaest sudjelovanja unutar Napretkove književne tribine
- Dvanaest sesija diskusijskih grupa godišnje, radionice, debate, promocije
- Uspostava i uređivanje web stranica Napretka

Izdavaštvo

HKD Napredak je do sada izdao 16 naslova kao izdavač ili suizdavač. U izdavačkoj djelatnosti HKD Napredak planira izdati barem dva naslova godišnje i to jedan iz područja znanosti ili kulture i jedan iz područja književnosti (mladi autori).

Napretkova knjižnica

HKD Napredak do sada je prikupio 25 376 knjiga za javne katoličke škole i Napretkove knjižnice u BiH. U naredne tri godine planirano je otvoriti knjižnice u 17 Napretkovih podružnica u Hrvatskoj i pokrenuti široku akciju prikupljanja knjiga za potrebe tih knjižnica.

Koncerti i izložbe

Do sada je HKD Napredak Glavna podružnica Zagreb organizirao oko trideset koncerata i izložbi i četiri dobrotvorna koncerta Zagrebačke filharmonije čiji je čisti prihod namijenjen Zakladi "Ivo Andrić-Vladimir Prelog" za stipendiranje nadarenih studenata. Koncerti i izložbe organiziraju se na način da se u Hrvatskoj predstavljaju umjetnici iz Bosne i Hercegovine i obrnuto u Bosni i Hercegovini umjetnici iz Hrvatske.

U suradnji s umjetnicima i Veleposlanstvom Republike Hrvatske u BiH i Veleposlanstvom Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj planirano je organizirati godišnje najmanje po jednu izložbu i koncert po principu razmjene i mogućnosti mladih umjetnika.

U narednim godinama planiramo i dalje suradnju sa Zagrebačkom filharmonijom tako da organiziramo godišnje po jedan dobrotvorni koncert.

Tribine, stručni i znanstveni skupovi

Do sada su održane tribine iz područja književnosti, jezika, ljudskih prava, zaštite okoliša, gospodarstva, promocije knjiga. Ukupno 26 manifestacija.

U narednom periodu organizirat će se godišnje 5-6 raznih tribina, a najzastupljenije će biti Napretkove književne tribine.

Planira se godišnje po jedno gostovanje tri do pet književnika iz Hrvatske u BiH i obrnuto iz BiH u Hrvatsku, uz suradnju izdavačkih kuća te veleposlanstava obiju država.

Osnovne smjernice razvoja u iduće tri godine

HKD Napredak Glavna podružnica Zagreb uz već postojeće u Osijeku, Karlovcu, Splitu, Dubrovniku, Imotskom, Makarskoj, Okučanima, Puli, Rijeci, Varaždinu, Zadru, Kninu, Gračacu i Poreču namjerava u svom planu razvoja osnivati podružnice u ostalim većim gradovima Hrvatske.

Po jednu podružnicu u svakoj županiji Republike Hrvatske. Podružnice je potrebno informatizirati te elektronički povezati kako bi se njihov rad kvalitetnije koordinirao. U tu svrhu potrebno je u Glavnoj podružnici Zagreb uspostaviti portal Napretka odnosno web stranice Napretka.

Uprava HKD Napretka Glavne podružnice Zagreb u već postojećim podružnicama poradit će na povećanju članstva posebice među mladima, te će ujedno nastojati uključivati razne tvrtke koje bi mogle biti "kumovi" studentima stipendistima. Iste principe pokušat ćemo ostvariti u novoosnovanim Napretkovim podružnicama.

Što se tiče programske djelatnosti nju će se nastojati proširiti i to kroz:

- Književne tribine i stručni skupovi
- Kulturno-umjetnički amaterizam
- Knjižnična djelatnost (Napretkove knjižnice)
- Glazbena djelatnost - organiziranje koncerata
- Likovna djelatnost - organiziranje likovnih izložbi
- Programi audio-vizuelne kulture
- Programi urbane kulture i kulture mladih
- Nakladnička djelatnost
- Tiskanje Napretkova časopisa
- Programi zaštite okoliša
- Otvaranje kluba Napretkovih stipendista
- Osnivanje sportskih sekcija

U realiziranju navedenih programskih djelatnosti nastojat će se pronaći stručnjake volontere za vođenje pojedinih aktivnosti, a u krajnjoj potrebi angažirat će se i profesionalci.

U razvoju programske djelatnosti nastojat će se poraditi na programima s mladima sukladno Programu rada s mladima kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske.

HKD NAPREDAK ZAGREB

UKRATKO

✓ Hrvati Subotice u posjetu Brčko Distriktu

Mjesta Brčko Distrikta posjetili su predstavnici Hrvatskog kulturnog centra Bunjevačko kolo iz Subotice. - Suradnja je počela kada su prije godinu dana slikari iz Brčkog posjetili koloniju slikara u Subotici, a to je bio 7. saziv kolonije Bunarić. To je koristan nastavak našega zajedništva - kazao je Josip Horvat, predsjednik Hrvatskog kulturnog centra u Subotici. Za 30 godina iz Subotice upriličen je posjet brčanskoj galeriji i franjevačkom samostanu u Dubravama. Goste je primio dr. Anto Domić, šef Odjela zdravstva i usluga građana, koji se založio za plodniju međusobnu suradnju.

✓ Resursi bazena Save

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini i Institut Ujedinjenih naroda za istraživanje i obuku održava trodnevnu radionicu u Hotelu "Grand Posavina" u Brčkom pod nazivom "Osiguranje kvalitete i količine svježih voda u bazenu rijeke Save". U radu sudjeluju predstavnici Brčko Distrikta te općina Bihać, Bijeljina, Banja Luka, Doboj, Bosanska Gradiška, Sarajevo, Tuzla, Višegrad, Zvornik, Sarajevskog i Zeničko-dobojskog kantona, kao i vodeće nevladine organizacije za zaštitu okoliša. - Cilj radionice je uspostaviti mrežu lokalnih sudionika, koji će podijeliti svoje znanje u rješavanju problema kao što je pristup svježoj vodi i preventiva zagađivanja životne sredine - riječi su Danice Pelemić, glasnogovornice Regionalnog centra OSCE-a Tuzla.

✓ Razminiranje Ulica

Na području mjesta Ulice, s pretežno hrvatskim stanovništvom, u Brčko Distriktu BiH u tijeku su tri programa razminiranja. Sve tri lokacije su u nadležnosti Narodne pomoći Norveške, koja organizira rad ekipa za razminiranje.

Ekipa za razminiranje rade od prošle, a vjerujem i sljedeće godine bit će na terenu. Označene su 22 lokacije na kojima se vrši tehničko izviđanje i čišćenje područja od mina. Ukupna površina iznosi više od 300.000 četvornih metara - kazala je Selma Busuladžić, oficir za procjenu utjecaja zadatka i upozoravanje od mina pri Narodnoj pomoći Norveške. - Razminiranje obavljamo na 17 lokacija u zoni odgovornosti - naglasio je Esad Aletić, šef Regionalnog minskog agencijskog centra BiH u Brčkom.

Srijemski mučenici

Nadbiskup milanski kardinal Dionigi Tettamanzi predvodio je 24. listopada pred 10.000 nazočnika, euharistijsko slavlje u Srijemskoj Mitrovici u čast proslave 1700. obljetnice srijemskih mučenika. U misnom slavlju sudjelovali su predsjednik HBK zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, apostolski nuncij u Hrvatskoj Francisco Javier Lozano. Pročitao je Papin brzojav u prigodi jubileja.

Crkvene institucije u novim prostorijama

Jesensko zasjedanje Biskupske konferencije BiH, imat će svečani karakter, jer će biti održano u novim prostorijama Biskupske konferencije.

Prije početka zasjedanja Konferencije obaviti će se blagoslov novih uredskih prostorija dviju institucija Katoličke crkve u BiH. Biskupske konferencije BiH i Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela BiH: Blagoslov će obaviti apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Santos Abril y Castello. Blagoslovu će nazočiti bh. Biskupi, predstavnik Hrvatske biskupske konferencije, provincijali, provincijalke, te drugi.

Vrhbosanska teologija u Sarajevu

Na blagdan Svetoga Luke evanđeliste, koji je zaštitnik i Vrhbosanske katoličke teologije, ta je visokoškolska ustanova, najstarija u BiH, obilježila svoj dan. Podsjećamo, Vrhbosanska katolička teologija s radom je počela daleke 1890. godine. Od 1945. do 1969. odlukom komunističkih vlasti, bio joj je zabranjen rad. U posljednjem ratu utočište je pronašla u Bolu na Braču, da bi po povratku u Sarajevo, školske 1996/97, studij teologije na toj visokoškolskoj ustanovi upisalo čak 136 redovitih studenata. Na ovogodišnji Dan teologije, uz ostalo, podijeljene su diplome svršenim studentima teologije koji su diplomirali u prošloj akademskoj godini.

Program za Dan sjećanja u Vukovaru

Pod sloganom "Zvonite zvona sa svih zvonika" ove godine će se obilježiti Dan sjećanja na Vukovar. Program će trajati četiri dana, od 17. do 20. studenoga, a središnji će događaj biti "Kolona sjećanja".

Predviđeno je da vijence podno spomen-obilježja polože izaslanstva predsjednika Republike, Sabora i Vlade, Oružanih snaga, 204. vukovarske brigade, Vukovara i Dubrovnika, udruga iz Domovinskog rata. Počast braniteljima i civilima bit će odana i u Borovu naselju i Borovu Selu. U Hrvatskom radio Vukovaru bit će položena bista novinara Siniše Glavaševića.

MEĐUNARODNA GALERIJA PORTRETA U TUZLI

DODIJELJENE NAGRADE INTERBIFEPA

Međunarodni žiri priopćio je o dobitnicima nagrada ovogodišnjega Internacionalnog biennale festivala portreta što ga je organizirala Međunarodna galerija portreta u Tuzli.

Velika nagrada za crtež dodijeljena je Mesy Arbonu (Albanija), Mirsadu Begoviću (BiH) i Anki Burić (SiCG). Posjetitelji izložbe odlučili su nagradu publike dodijeliti Safetu Zecu.

HODOČAŠĆE U MEĐUGORJE

Udruga Hrvatska žena Tuzla organizirala je od 15. do 17. listopada 2004. godine hodočašće u Međugorje. Posjetili su i Franjevački samostan i Muzej u Rami, kao i Bistricu kod Uskoplja, gdje živi časna sestra Zdravka, koja ih je dočekala i lijepo primila.

Autobus pun hodočasnika oduševljen hodočašćem i posjetama vratili su se zadovoljni kući, zahvalni Udrugi Hrvatska žena, a posebno predsjednici gospođi Marici Vikić.

Priprema se revizija državnih službenika

Izbor državnih službenika u odjeljenjima Agencije za državnu službu F BiH u Livnu, Mostaru, Zenici, Tuzli i Sarajevu uspješno se privodi kraju, priopćeno je iz Agencije. U tijeku su pripreme za reviziju postojećih državnih službenika. Cilj je izgradnja javne uprave sa profesionalnim, nepristranim i politički neovisnim kadrovima.

ZNANSTVENICI ISTRAŽILI

INTELIGENTNIJI SU LJUDI ZDRAVIJI I DULJE ŽIVE

Inteligencija, a ne društveno okruženje, utječe na dobro zdravlje i dug život. Potvrdila je to studija u kojoj je tijekom više od 70 godina sudjelovalo 300 pojedinaca. Osobe koje su u dobi od 11 godina 1932. godine sudjelovale u prvom škotskom istraživanju mentalnog zdravlja, rješavajući zadatke iz aritmetike, logike i verbalnog izražavanja, postigle su identičan rezultat testa inteligencije i u 77. godini života.

Lawrence Whalley, profesor mentalnog zdravlja na Sveučilištu Aberdeen, smatra da upravo inteligencija utječe na dug život osoba jer, kad odrastu, inteligentniji ljudi donose bolje odluke i više se brinu o zdravlju. Ljudi niže inteligencije, pak, imaju u starosti veće izgleda za to da obole od senilnosti.

(UKRATKO: KATOLIČKI TJEDNIK, VEČERNJI LIST, KTA, IKA, SVJETLO RIJEČI, TV)

Gospodin
JASMIN IMAMOVIĆ, dipl. prav.
NAČELNIK

Poštovani

ČESTITAMO VAM NA IZBORU ZA NAČELNIKA TUZLE.

U proteklom mandatu uložili ste velik trud i umijeće, te uradili mnogo na dobrobit građana Tuzle. Djela su vidljiva i trajne su vrijednosti.

Uvjereni smo u daljnju Vašu brigu o Napretkovim kulturnim aktivnostima na zadovoljstvo svih građana našega grada. Izražavamo Vam priznanje i zahvalnost, te Vam želimo uspješan rad i dobro zdravlje.

S osobitim poštovanjem

HKD NAPREDAK
PREDSJEDNIK
Dr. sc. Miroslav Petrović

SRETAN I BLAGOSLOVLJEN

BAJRAM

Svim vjernicima
Bošnjacima -
Muslimanima
želi

Godišnje molitveno hodočašće na Bobovac uz smrti dan Kraljice Katarine

ČUVAJMO NAŠE NARODNO ZAJEDNIŠTVO

"NEKA PODIJELJENOST NE BUDE NA PROPAST NAŠEGA NARODA. IZ TOGA VREMENA TREBAMO PUNO TOGA NAUČITI ZA SVOJU SADAŠNJOST, A JOŠ VIŠE ZA SVOJU BUDUĆNOST. NAŠE RAZLIKE I RAZLIKE U POLITIČKOM RAZMIŠLJANJU TREBAJU BITI USMJERENE NA IZGRADNJU DOMOVINE I NA DOBRO HRVATSKOGA NARODA, ALI I SVIH NAŠIH SUSJEDA S KOJIMA DIJELIMO OVU PRELIJEPU DOMOVINU KOJU NAM JE DOBRI BOG DAROVAO, naglasio je između ostalog kardinal Puljić u svojoj propovijedi.

Vjernici Vrhbosanske nadbiskupije na čelu s kardinalom Vinkom Puljićem, nadbiskupom Vrhbosanskim hodočastili su, 23. listopada, na Bobovac. Hodočastili su i vjernici-katolici Federalnog ministarstva obrane i Federalnog ministarstva unutarnjih poslova, te vjernici-katolici Hrvatske sastavnice Vojske Federacije BiH i

predstavnicima iz svih županija s prostora Vrhbosanske nadbiskupije. Ovom hodočašću bili su nazočni i dužnosnici iz reda Hrvatskog naroda s državne i federalne razine, te dužnosnici iz županijskih i općinskih tijela: član Predsjedništva BiH g. dr. Dragan Čović, predsjednik Federacije g. Niko Lozančić, predstavnici stranaka, Veleposlanik RH u BiH g. dr. Josip Vrbosić, dje-latnici Središnjice HKD Napredak sa svojim predsjednikom g. dr. Franjom Topićem i drugi.

Misno slavlje predvodio je Vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić uz koncelebraciju dvadeset pet svećenika. Nazočni su bili i bogoslovi Vrhbosanske katoličke bogoslovije iz Sarajeva s rektorom msgr. dr. Antom Čosićem, sjemeništari iz Travničkog sjemeništa, velik broj časni sestara. Vjerničko mnoštvo od oko tisuću vjernika ispunilo je cijeli prostor kraljevskog grada Bobovca.

KTA

PETA SMOTRA FOLKLORA DANI KRALJICE KATARINE U KRALJEVOJ SUTJESCI

SUTJESKA DANAS DIŠE PUNOM SNAGOM I OVO JE NAJBOLJI NAČIN OČUVANJA TRADICIONALNE I KULTURNE VRIJEDNOSTI SVIH KRAJEVA U BOSNI I HERCEGOVINI, riječi su Sutjeskoga gvardijana fra Vjeka Tomića.

U organizaciji HKD Napredak, podružnica Kakanj i Folklorne skupine Bobovac iz Čatića, održana je Peta smotra folklora Dani kraljice Katarine, 24. listopada, u Kraljevoj Sutjesci. Kulturna priredba održava se u spomen na posljednju bosansku kraljicu Katarinu, koja je živjela u starome gradu Bobovcu, a umrla je u progonstvu 1478. godine. Na smotri folklora nastupila su kulturno-umjetnička društva iz Bosne i Hercegovine (Hercegovina, Srednja

Bosna, Usora, Posavina) i iz Hrvatske (Slovenija). Goste i sudionike programa pozdravili su: gospoda Ana Dojčinov, predsjednica Folklorne skupine Bobovac-Čatići, sutjeski gvardijan fra Vjeko Tomić i načelnica Općine Kakanj gospoda Mirha Kulović.

Prije smotre folklora slavljena je sveta misa u crkvi sv. Ivana Krstitelja ispred koje je i krenula povorka sudionika do središnjega trga, na kojem je bila pozornica, gdje su nastupala kulturno-umjetnička društva. Mnoštvo od oko tri tisuće ljudi prisustvovalo je ovoj Smotri posvećenoj posljednjoj bosanskoj kraljici.

Udruga Hrvatska žena Tuzla i Treći franjevački svjetovni red (FSR) Breške i Tuzla organizirali su

putovanje u Kraljevu Sutjesku na ovu veliku svečanost u spomen posljednjoj bosanskoj kraljici Katarini. Dva puna autobusa putnika iz tuzlanskoga kraja prisustvovali su ovoj Smotri, razgledali Kraljevu Sutjesku i okolicu.

Putovanje Trećega franjevačkog svjetovnog reda organizirao je fra Berislav Kalfić, vikar RKT župe Breške i voditelj ovoga reda u tuzlanskom kraju, a za Udrugu Hrvatska žena gospoda Marica Begović.

FRAMAFEST 2004.

Još jedan FRAMAFEST je iza nas. Bio je to sedmi po redu ali za nas, Franjevačku mladež iz Tuzle, sasvim sigurno najvažniji. Naime, nagrađeni su svi oni sati truda uloženi u prethodnim godinama nagradom za najperspektivniju skupinu na FRAMAFESTU 2003. po mišljenju ljudi s Radio postaje "Mir" Međugorje. Pobjedničku momčad činili su g. Mladen Bosankić (autor teksta), g. Zlatko Špoljarević (autor glazbe), fra Ivan Opačak (aranžman), gđica Antonela Filipović (solistica) i zbor FRAME Tuzla.

Ipak... krenimo redom. Riječi iz života sv. Franje Asiškog: "Idi, popravi moju kuću!", uzeta su za geslo ovogodišnjeg FRAMAFESTA. Bio je

to ujedno i poziv mladima da učine nešto i u svojim sredinama. Sve je počelo misom na Bistriku. Fra Velimir Bavrka, kapelan i asistent FRAME Kiseljak, u propovijedi je pozivao mlade da ponizno prihvate ispruženu ruku Spasiteljevu na putu do Boga. Ogladnjelu i putom iscrpljenu mladež nakon mise okrijepio je "Kruh sv. Ante", a zatim se krenulo k "Bosanskom kulturnom centru". Na festivalu se predstavilo sedamnaest izvođača iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Niti ove godine FRAMAFEST nije bio natjecateljskog karaktera. Pjesma kojom smo se ove godine predstavili nosi naziv "Franjina zvona" (Mladen Bosankić, fra Ivan Opačak), a izveo ju je g. Bojan Plauc.

Na samome kraju proglašene su najuspješnije skupine od prošle godine. Riječ je o tri najslušanije pjesme po ocjeni Hrvatskog katoličkog radija i Radio postaje "Mir" Međugorje te o

posebnoj nagradi koju ova posljednja dodjeljuje. Upravo ta, posebna nagrada, pripala je nama, Franjevačkoj mladeži iz Tuzle dok je najslušanijom pjesmom proglašena pjesma skupine Sperantes iz Jajca.

Ova je nagrada stavila novo breme na naša ramena. Franjina zvona morat će jako i često zvoniti da bi se ovogodišnji uspjeh ponovio. Nadajmo se da će tako i biti.

Ivica KOVAČEVIĆ

KATOLIČKI ŠKOLSKI CENTAR "SVETI FRANJO" U TUZI

msgr. dr. Pero Sudar, biskup
promicatelj Katoličkoga školstva u BiH

Katolički školski centar "Sveti Franjo" u Tuzli osnovan je u studenom 1995. godine. Odluka Vrhbosanske nadbiskupije bila je razlogom mnogim ljudima da svoju djecu zadrže u gradu i u domovini.

Od samoga početka djelovala je samo Opća gimnazija, koja je radila kao podstanar šest godina u OŠ "Pazar" i u Mašinskoj školi sve do kraja školske 2000/01. godine, kada se preselila u svoj novosagrađeni moderni centar u središtu grada, gdje je ranije postojao Zavod Kraljice Svete Krunice, popularni Kloster. Zavod Kraljice Svete Krunice djelovao je u Tuzli od 1883. do ukinuća 1945. godine, a zgrada je uslijed tonjenja srušena 1969. godine.

Svečano otvaranje KŠC-a "Sveti Franjo" obavljeno je 10 studenoga 2001. godine.

Zamolili smo ravnatelja KŠC, direktora Gimnazije i direktoricu Osnovne škole da, na početku školske 2004/05. godine, iznesu svoje viđenje dosadašnjega rada i perspektive.

DESETA OBLJETNICA KATOLIČKIH ŠKOLA ZA EUROPU

Ove godine 13. studenoga Katolički školski centri u BiH slave značajnu godišnjicu (10 godina) svoga djelovanja od osnutka u jesen 1994. godine.

Na samome početku smo započeli s vlastitim planom i programom koji se cijelo vrijeme analizirao na stručnim aktivima i zajedničkim seminarima, te pripravljačima za svoju konačnu formu zaokružujući želje Osnivača i potrebe učenika. Tako je 1997. godine na seminaru u Neumu donesen novi nastavni plan i program prihvaćen i obvezujući za sve Centre.

U međuvremenu su se dogodile mnoge promjene na području odgoja i obrazovanja na svim razinama u Bosni i Hercegovini.

U Bruxellesu je 2002. godine donesen dokument o nužnosti reforme obrazovanja u Bosni i Hercegovini; 2003. godine je donesen okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH. Potom su županijski - kantonalni zakoni trebali biti usuglašeni s okvirnim zakonom i uglavnom su doneseni novi kantonalni zakoni o osnovnom i srednjem obrazovanju. Donesen je i prijedlog koncepcije devetogodišnjeg odgoja i obrazovanja kao i model okvirnog plana i programa za prvi razred devetogodišnje osnovne škole u Federaciji Bosne i Hercegovine. U gimnazijama se uvode izborna područja, za koja se učenici opredjeljuju u trećoj godini prema sklonosti-ma kako bi se što bolje pripremili za fakultet.

Svjesna kompleksnosti problema i izazova pred kojima se naša Vrhbosanska nadbiskupija u Sarajevu, u svojstvu Osnivača, osniva stručno tijelo, Pedagoško vijeće, koje će joj pomoći, uz ostale djelatnike po Centrima, u iznalaženju najboljih rješenja koja će biti po mjeri Osnivača, roditelja i učenika, sadašnjih i budućih, svjesna vremena i prostora u kojima živimo i radimo.

U svjetlu svih ovih promjena Osnivač je htio osluhnuti mišljenje i stav svojih djelatnika, učenika i roditelja o dosadašnjem nastavnom planu i programu kao i o svemu onome što jednu školu čini poželjnom, kvalitetnom i modernom. Zato je

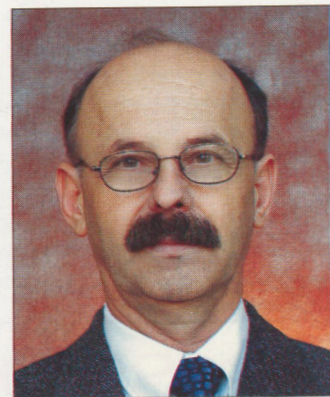
Mr. Luka Tunjić,
Ravnatelj KŠC "Sveti Franjo"

obvezao sve Centre da izvrše od Pedagoškoga vijeća pripremljenu anketu. Nakon stručno obrađene ankete moglo se vidjeti kakvu to školu žele naši učenici, njihovi roditelji i uposleni nastavnici. Gotovo svi su se složili da je dosadašnji nastavni plan i program preopširan i preopterećen i da bi ga trebalo osloboditi viška sati i sadržaja. Tako je Pedagoško vijeće u suradnji s ravnateljima, direktorima i stručnim aktivima svih Centara predložilo Osnivaču da donese novi nastavni plan i program koji će sadržavati ono bez čega se ne može dalje, a što će davati najbolje rezultate, izbacivši ono što dobro opterećuje a ničemu ne služi. Plod praćenja promjena i reformi zadnjih godina kao i znalačko promišljanje kuda i kako dalje je novi nastavni plan i program, koji je stupio na snagu ove školske godine i obvezujući je za sve Centre u BiH. Opširnije o novom nastavnom planu i programu reći će direktori u svojim izvješćima.

Svjesni krutosti naših zakona kao i mentaliteta koji teško i sporo prihvaća bilo kakve promjene, ali i nesavršenosti školskog sustava, novi nastavni plan i program smo prihvatili i prikazali kao eksperimentalni, uz obvezu, tijekom ove godine, budno pratiti i analizirati u Centrima po stručnim aktivima i nastavničkim vijećima provođenje novoga nastavnog plana i programa te davanje sugestija koje će ga učiniti još plodonosnijim i boljim.

Nadam se da su naši Centri "Škole za Europu" i na ovaj način učinili korak naprijed u stvaranju dobre, kvalitetne i moderne škole na našim prostorima, koja se treba izvući iz ralja preopterećene prošlosti, kročeći bez ikakvih predrasuda u moguću budućnost u kojoj svi mi imamo mjesta sa svim svojim razlikama i posebnostima. Ako škole ne predviđaju i ne nude već sad takvu budućnost bojim se da su postale sredstvo manipulacije, a onda degradacije i umiranja onoga najsvetijeg u čovjeku i narodu. Katolički školski centri u BiH, "Škole za Europu" upravo to ne žele.

OPĆA GIMNAZIJA DANAS, JUČER I SUTRA

Fra Martin Antunović,
Direktor Opće Gimnazije KŠC

Opća gimnazija u sastavu Katoličkoga školskog centra u Tuzli djeluje od 1995/96. kao Javna ustanova za obrazovanje redovitih učenika po planu i programu tipa opće gimnazije i ima u svom podnaslovu "Škola za Europu".

Ovu školsku godinu započeli smo u svjetlu reformi Okvirnoga zakona za BiH u osnovnom srednjem obrazovanju i Kantonalnih županijskih propisa iz oblasti odgoja i obrazovanja. Najveća novost svakako je implementiranje zajedničkih jezgri i uvođenje izborne nastave poslije druge godine gimnazije što bi trebalo pomoći učenicima ne samo oko rasterećenja nastave nego i proširenje znanja iz onih oblasti koje će biti predmet njihovoga studija na fakultetu i životnoga poziva.

Gimnazija danas broji 380 učenika u trinaest odjeljenja, te dvadeset tri profesora, dvadeset stalnih i tri vanjska suradnika. Interes učenika za upis u gimnaziju koji nisu bili ni najmanje laki. Trebalo je imati 56 bodova, što znači biti odličan sve godine osmogodišnjeg školovanja. U isto vrijeme maturiralo je 49 maturanata kao VII. generacija naše škole.

Osim dobrih prostornih uvjeta (kabineta, knjižnice, informatičkog centra, sportske dvorane, vanjskog igrališta, amfiteatra, škola raspolaže kvalitetnim profesorskim kadrom. Nastava je iz svih predmeta stručno zastupljena predmetnim profesorima. Većina od njih ima bogato nastavno iskustvo ili više zvanje, a nekoliko njih ima završen postdiplomski studij ili su na tom studiju.

Uz dobre i marljive učenike i motivirane profesore i opremljenu modernu školu ni rezultati nisu izostali. Srednja ocjena škole na kraju školske 2003/04. godine bila je 4.12. U rangiranju 32 srednje škole u Tuzlanskom kantonu koje je objavio Pedagoški zavod za školsku 2003/04. Opća gimnazija KŠC zauzela je 4. mjesto.

Također, još dva visoka priznanja dobila je Gimnazija na kraju školske godine. Na Festivalu stvaralaštva Tuzlanskoga kantona u konkurenciji 29 srednjih i 50 osnovnih škola u ukupnom poretku iz svih oblasti Opća gimnazija je zauzela treće mjesto i Specijalno priznanje za kontinuirani rad u proteklih godinama od Ministarstva obrazovanja i Pedagoškog zavoda. Prvu nagradu dobio je četveroglasan mješoviti zbor pod ravnanjem prof. Evice Cerić i recitatorska sekcija pod vodstvom mr. Marice Petrović.

U izboru Tinejdžera Tuzle za 2003/04. u kategoriji najboljih učenika iz naše Gimnazije bila su dva: Biljana Ilićević i Ivan Bosankić, a kategoriji najtinejdžera Ivan Nišandžić, zauzeo je drugo mjesto. Opća gimnazija je dobila Priznanje u kategoriji "NAJ ŠKOLA TUZLE 2003/04." za osvojeno II. mjesto.

Naravno, to su samo najviša priznanja koja s ponosom ističemo jer su ona plod marljivoga i predanog rada profesora i učenika. Učenici su sudjelovali skoro na svim natjecanjima bilo općinskog ili kantonalnog karaktera: iz ekologije, crvenoga križa, likovnog stvaralaštva, modernog plesa, dramske i recitatorske sekcije, glazbe bilo kao četveroglasan mješoviti zbor, vokalna skupina ili školski bend, matematike i fizike.

Ivan Bosankić na natjecanju iz matematike sudjelovao je na kantonalnom, federalnom i državnom natjecanju dok je Ivan Nišandžić iz fizike osvojio prvo mjesto na kantonalnom, 3 mjesto na federalnom i plasirao se za državno prvenstvo.

Za sve nagrađene učenike koji su dio svoga slobodnoga vremena posvetili školi Udruženje prijatelja KŠC koje broji oko 500 roditelja organiziralo je nagradno jednodnevno putovanje u Zagreb posjet Institutu "Ruder Bošković" na čelu s direktorom Gimnazije i predmetnim profesorima, fizike, kemije i biologije. Srdačno i prijateljski primili su ih voditelji centra za istraživanja i pokazali primjenu onoga što učenici uče u školi od Centra za Nuklearnu Magnetnu Rezonanciju do instituta za Genetiku.

Školski život u protekloj godini bio je obilježen nizom manifestacija i proslava, u kojima je došla do izražaja kreativnost učenika i profesora. Bile su to proslave Dana škole, Dana Kruha, Druženja prijatelja KŠC, Valentinovo, Poklada, Majčinog dana, sportskih dana, maturanih i razrednih ekskurzija, Festival stvaralaštva osnovnih i srednjih škola - na općinskom i kantonalnom nivou. Na sportskim susretima učenika KŠC BiH, naši učenici zauzeli su prvo mjesto u košarci.

Svake godine priređujemo svečani ispraćaj i dodjelu diploma maturantima (u togama, defileom kroz grad uz pratnju orkestra, mažoretkinja, profesora i roditelja i dodjelom nagrada i stipendija najboljim, ove godine bila je to VII. Generacija. Koncem kolovoza održavaju se susret svih bivših učenika naše škole koji se školuju na fakultetima u zemlji i inozemstvu. Osim međusobnog druženja, izmjene informacija o studiju to nam je prigoda saznati koliko su naši bivši učenici uspješni, a rad škole učinkovit. Također je bila razmjena učenika s partnerskom školom u gradu Hamburgu u Njemačkoj u organizaciji Udruženja prijatelja KŠC-a.

Da bi mogli voditi i pratiti sve te aktivnosti profesori su i ove godine uz redovite seminare bili sredinom kolovoza na višednevnom seminaru na Kupresu gdje se raspravljalo i pripremalo za reformu škola u narednom periodu. Od 250 prosvjetnih djelatnika iz svih centara iz našega centra na seminaru je sudjelovalo njih 50. Svakoga mjeseca aktivni profesori sastaju se i analiziraju svoj rad, a svaka tri mjeseca sastaju se aktivni profesori iz svih KŠC radi unapređenja nastavnog procesa i dodatne edukacije.

Djeca su bitna i nezaobilazna tema odgoja i obrazovanja, klima u školi, izborna nastava, komunikacija, kreativnost, kulturna djelatnost suradnja s roditeljima, Savjetom roditelja i Vijećem učenika.

Ostvarujemo dobru suradnju s ostalim KŠC u BiH, gimnazijama u gradu, te užoj i široj regiji. U ovoj godini stavljeno je težište na opremanje kabineta i osuvremenjivanje nas-

tave. Veliku podršku imamo od osnivača Vrhbosanske nadbiskupije i promicatelja katoličkoga školstva u BiH biskupa dr. Pere Sudara, Pedagoškog vijeća KŠC, ravnatelja Centra mr. Luke Tunjića, Upravnoga odbora na čelu s dr. Miroslavom Petrovićem, Udruženjem prijatelja Centra gđom Lucijom Brestovac, Savjetom roditelja prof. Biljanom Stahov, te mnogim prijateljima Gimnazije i Centra koji pomažu školi, profesorima i učenicima. Također u sve naše aktivnosti uključeni su Hrvatski Glasnik, HKD Napredak, Franjevački samostan, Društvo "Hrvatski dom", Matica Hrvatska, Hrvatska žena i mnogi pojedinci i udruženja.

Želimo biti dobra i moderna škola koja će solidnom naobrazbom spremi-ti učenike za nastavak školovanja i životni poziv. U ovome vremenu reformi i traženja novih putova nije uvijek lako. Rezultati i priznanja do sada postignuti pokazatelji su i ohrabrenje da se nalazimo na pravome putu.

Maturanti školske 2003/04. godine

Posjet Institutu Ruder Bošković - Zagreb

Zbor Opće gimnazije

Žana Altumbabić,
Direktorica Osnovne škole KŠC

Javna ustanova Osnovna škola KŠC "Sveti Franjo" je počela s radom školske 2001/02. godine. Te godine smo imali 312 upisanih učenika, a ove školske godine 550 učenika i uposlenih 36 djelatnika. Svaki početak je težak, pa takav je bio i naš. Dobili smo prelijepu zgradu čije je zidove trebalo oživjeti. Veliki je zadatak pred nama - opremiti školu potrebitom opremom, učilima, didaktičkim materijalima. Prošlih školskih godina učinjeno je mnogo toga na ovome planu: nabavka značajnog fonda knjiga za školsku knjižnicu, opremanje sportske dvorane i amfiteatra i to sredstvima dobivenim na natječaju Hrvatske vlade te sredstvima Nadbi-skupije. Prošle školske godine Osnovna škola je aplicirala na dva projekta Fonda za kvalitetu kojega financira Svjetska banka i oba projekta su odobrena. Jedan smo već ostvarili i izvršena je nabavka nekoliko novih kompjutera, a drugi će se realizirati tijekom ove školske godine. U pitanju je opremanje kabineta fizike. Opremanje Montessori kutka za učenike nižih razreda je urađeno uz pomoć roditelja i njihovoga aktivnog uključivanja u prodaju izložbu učenikovih radova prigodom Božića.

Ono što bih posebno istaknula to je da solidan odgoj želimo učiniti najjačim područjem naše škole, jer opasni su ljudi znanja i moći bez

OSNOVNA ŠKOLA KŠC "SVETI FRANJO" TUZLA

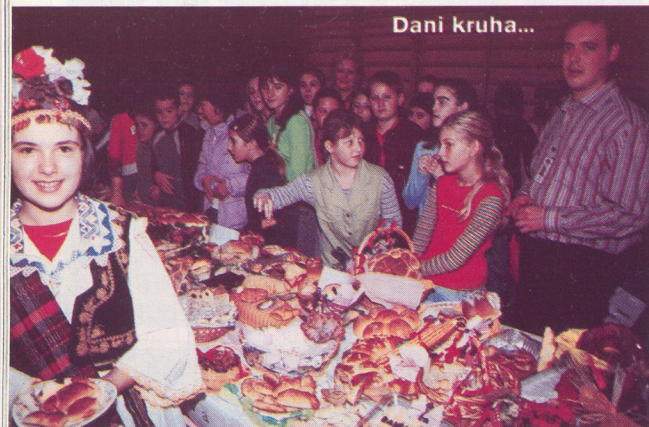
temeljnih ljudskih kvaliteta - istinoljubivosti, pravičnosti, skromnosti. Spomenula bih humane akcije koje su naši učenici i djelatnici proveli tijekom protekloga vremena. Bila je vrlo uspješna suradnja s kućom "Koraci nade" - Centar za djecu sa smetnjama u razvoju - te udrugom "Novi horizonti" - Udruga građana, roditelja i prijatelja djece oboljelih od dijabetesa. Tim aktivnostima razvija se svijest o potrebi pomoći drugima i razvijaju se socijalne kompetencije kod djece: odgovornost, suradnja, briga o zajedničkoj dobrobiti. Trudimo se obilježiti i Dan bolesnika prigodnim posjetima štičenicima Doma umirovljenika te malim bolesnicima pedijatrijske klinike u Tuzli.

engleskoga jezika, matematike, sporta, genetike i ekologije. Klub mladih tehničara je svojom angažiranošću posebno doprinio afirmiranju naše škole. Na federalnoj razini učenici su osvojili jedno prvo, jedno drugo i dva treća mjesta.

Već se treću godinu na prostoru Tuzlanske županije u organizaciji Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta i Pedagoškog zavoda, održava Festival kulturno-umjetničkoga stvaralaštva. U ukupnom plasmanu OŠ "Sveti Franjo" je osvojila 3 mjesto. Posebno smo ponosni na Specijalno priznanje koje smo dobili za kontinuitet vrhunskoga uspjeha iz oblasti dramskoga stvaralaštva.

Učenici i djelatnici Osnovne škole

Dani kruha...

Mladi tamburaši

Dakle, u našoj školi poučavanja ne može biti ako ne podrazumijeva i ne uključuje odgajanje.

U ove tri godine našega postojanja smo rasli, razvijali se i rezultati odgojno-obrazovnog rada su bili bolji i zapaženiji svake godine. Posebice bih se osvrnula na prošlu školsku 2003/04. godinu. Srednja ocjena na razini škole je bila 4,61. Izvršeno je vrednovanje rada škola u školskoj 2003/04. godini u organizaciji Pedagoškoga zavoda. Elementi vrednovanja su: uspjeh u učenju, realiziranje utvrđenog obima odgojno-obrazovnog rada, vannastavne aktivnosti u školi, školska knjižnica i stručna literatura, nastavni kadar, rad stručnih organa škole, rad direktora, pomoćnika i pedagoga, stanje objekta i dvorišta, natjecanja i smotre učenika.

Na razini općine OŠ "Sveti Franjo" je zauzela 4. mjesto od 22 škole, a na razini županije 13. mjesto od ukupno 84 osnovne škole.

Naši učenici su postizali zapažene rezultate na natjecanjima koja su organizirana na općinskoj, županijskoj i federalnoj razini. To su bila natjecanja iz

Škole katoličkih školskih centara su "Škole za Europu", prije svega, svojim planom i programom. Devetogodišnji obvezni odgojno-obrazovni sustav primjenjivat će se od školske 2004/05. godine.

Reforma sustava odgoja i obrazovanja zahtijeva promjene u svim važnim dijelovima toga sustava: promjena nastavnoga plana, osmišljeniji izbor sadržaja programa, usmjeravanje pozornosti na sadržaje koji su važni u temeljnom obrazovanju, promjenu nastavnih metoda, poboljšanje kvaliteta komunikacije među svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa.

Najvažnije promjene koje donosi reforma osnovne škole su:

* *Upis u školu djece mlađe kronološke dobi (s 5,5 godina), polazak u školu sa 6 godina*

* *Osnovna škola traje devet godina*

* *Novi nastavni planovi i programi za sve razrede*

* *Temeljna znanja i vještine bit će u funkciji globalnoga razvoja i globalnih interesa*

* *U devetogodišnjoj školi ostvarivat će se bolja povezanost sadržaja koji su predmeti izučavanja s iskustvenim, životnim sadržajima*

* *Devetogodišnja osnovna škola osigurat će temeljna znanja i vještine za uspješan nastavak školovanja u srednjoj školi*

SVETI FRANJO ASIŠKI

**U PRISUTNOSTI VELIKOGA BROJA VJERNIKA IZ
ŠIKARE I SUSJEDNIH ŽUPA U ŠIKARI JE,
4. LISTOPADA 2004. GODINE SVEČANO PROSLAVLJEN
PATRON ŽUPE SVETI FRANJO ASIŠKI. OBILJEŽAVANJE
PATRONA ŽUPE POČELO JE TRODNEVNICOM.**

Prvi dan trodnevnice misno slavlje je predvodio fra Berislav Kalfić, vikar iz Brežaka, a drugi dan fra Marko Kepić, vikar iz Tuzle. Uoči blagdana održan je obred preminuća svetoga oca Franje - TRANSITUS i moljenje večernje iz Časoslava. Misno slavlje je predvodio fra Zdravko Anđić, tuzlanski gvardijan. Sudjelovali su franjevci, časne sestre, Framaši i članovi Trećega franjevačkoga svjetovnog reda (FSR-a) tuzlanskoga kraja.

Oporuku svetoga Franje čitali su i pjevali dječji zbor župe Šikara pod vodstvom časnih sestara iz Šikare i Framaši iz Tuzle, a nakon mise djeca iz župe Šikara priredila su igrokaz o životu svetoga Franje.

Iz Tuzle do Šikare hodočastili su (pješice) Framaši i trećoreci, te brojni vjernici predvođeni gvardijanom fra Zdravkom Anđićem, vikarima fra Markom Kepićem i fra Markom Lovrićem.

Svečana sveta misa na blagdan sv. Franje slavljena je u crkvenom dvorištu, koju je predvodio prof. dr. fra Ivan Šarčević, dekan Franjevačke teologije Sarajevo, uz koncelebraciju župnika fra Franje Martinovića, dekana tuzlanskoga dekanata preč. Peru Iljića, tuzlanskoga gvardijana fra Zdravka Anđića i deset svećenika tuzlanskoga kraja.

Fra Ivan je u propovijedi naglasio da se promjena ljudskoga života ne događa u onome što nam se sviđa, u onome što volimo, nego kada zavolimo sve ono što ne volimo, poput sv. Franje. Obrat se u nama događa kada zavolimo ono što nam je mrsko. Posljednja promjena u Franjinu životu se dogodila kada je sv. Franjo gledao na križ jer ga nije gledao kao ukras, nego kao vapaj ljubavi koja nije ljubljena. Kada se svatko od nas zapita što ima, vidjet će da ima vlastitu povijest neuzvraćene ljubavi. - Ljubav nije ljubljena, a ne ja nisam ljubljen - Fra Ivan je nadalje naglasio 4 stvari koje nas priječe da se promijenimo: prva je stvar u tome što se ne volimo sastati sa sobom, volimo živjeti u vlastitoj laži; za našu promjenu je uvijek kriv drugi; potom tjelesna i duhovna lijenost i na posljednjem mjestu naš kukavičluk i malaksalost. «Ovo je zemlja griješnih i ovdje dolazi Bog. Potrebno se okrenuti sv. Franji i vidjeti da je moguće zavoljeti ono što nam je mrsko».

Misno slavlje je pratio Dječji zbor župe Šikara pod ravnanjem časnih sestara Kćeri milosrđa iz Šikare.

Nakon svete mise priređeno je narodno veselje. Mnogi su zaigrali kolo u narodnim nošnjama i zapjevali uz šargiju i violinu.

Proslava patrona župe svetoga Franje protekla je svečano i dostojanstveno uz veoma dobru organizaciju župnika fra Franje Martinovića, vikara fra Filipa Karadžića i časnih sestara.

VLČ. JOSIP BATINIĆ, ŽUPNIK RKT župe sv. Jurja Morančani

VLČ. Josip Batinić
i KUD "Blaško Kovačević"

U ovome broju Hrvatskoga Glasnika predstavljamo vam župnika vlč. Josipa Batinića kao i njegovu župu sv. Jurja u Morančanima.

Josip Batinić rođen je 14. srpnja 1964. godine u Begovom Selu na Kupresu. Osnovnu školu i gimnaziju završio je, također, na Kupresu, dok je vojsku i obuku odslužio u Valjevu. Poslije vojske odlazi na studij teologije koju završava 1990. godine kada je i zaređen za svećenika. Potom biva imenovan za kapelana u župi sv. Ante Padovanskoga u Žepču, gdje je ostao dvije i pol godine. Svoj svećenički poziv služio je još u Sarajevu i Usori, a 1998. imenovan je za ravnatelja u izgradnji Katoličkog školskog centra "Sv. Franjo" u Tuzli do veljače 2001. godine kada je poslan za župnika u župu sv. Jurja u Morančanima.

VLČ. Josip Batinić je član Kuglaša "Zrinski" iz Ljubača, kao i predvodnik kulturno-umjetničkog društva "Blaško Kovačević", te aktivni pokretač izgradnje etnografskoga muzeja i višenamjenskog stadiona u Ljubačama.

HG: Prije tri godine došli ste za župnika u Morančane. Kakvi su bili prvi dojmovi domaćina i je li bilo teško uspostaviti suradnju s njima?

Mladi kuglaši

Kuglaški klub "Zrinski"

BATINIĆ: Nije bilo lagano izdržati utakmicu sa tamošnjim ljudima, ali na kraju sam vidio kroz susrete i kontakte tih ljudi da su oni iako sve važu i provjeravaju, ipak lijepe čudi, mekani, topli i susretljivi. Primili su me obadvjema rukama, kao i ja njih, također. Suradnju s ljudima nije teško uspostaviti, ako im se ukaže na to da ste spremni žrtvovati sebe za njih i biti im uvijek na raspolaganju. Sa svojim narodom želim, prije svega, biti prijatelj i da im dokažem da smo zajedno jači. Tako da mi danas imamo ministrante, zbor "Drago Dujmušić" te aktivno sudjelovanje većine građana u raznim vjerskim i sportskim aktivnostima.

HG: Kao morančanski župnik možete li nam na osnovu svojega iskustva prezentirati pastorijat svoje župe?

BATINIĆ: Naime, ovdje je prisutan jedan dijalektički materijalizam zašto je i pastorijat pomalo otežan, stoga je potrebna duhovna obnova svih 650 obitelji koliko ih broji župa Morančani kojoj pripadaju još Ljubače, Breze i Poljana/Kiseljak. Ne smije se zaboraviti da su nekada Morančanima pripadali Husino, Banovići preko Zavidovića pa sve do Drine, što znači da su Morančani imali i zadržali svoju bogatu povijest, kulturno-umjetničke događaje, svoju katoličku vjeru, dobre ljude...

U prezentaciji župe, prisutna je tendencija odlaska ljudi iz svog zavičaja kao bitne kategorije. A zašto, to je uglavnom radi zaposlenja. Ja sam ovdje zaposlio petnaest mladih, imam namjeru da povećam ovaj broj, koliko bude u mojoj moći. Ovdje ima puno starijih, a malo mladih ljudi, a sunce tuđega neba ne grije kao u svome zavičaju.

HG: Član ste Kuglaškoga kluba "Zrinski", i osvojili ste velik uspjeh na tom polju, pa možete li nam reći kako se ta ideja razvijala i pod kojim uvjetima radite?

BATINIĆ: Kuglanje ovdje postoji već 40 godina, već četiri generacije kugla, pa smjelo mogu reći da je Bog stvorio svijet, a Ljubače kuglanje. Nažalost nemamo vlastitu kuglanu, te idemo u Mejdan u Tuzli. Ali, i

Mladi sa
svojim župnikom

pored svih tih teških uvjeta, mi smo pokazali solidne rezultate. Šesti smo u Europi, kao i više puta prvaci države i u parovima, i pojedinačno, i klupski. Ako bismo imali kuglanu, ako bi država pomogla u izgradnji naše kuglane, tada bi se mladalački duh više zainteresirao i sudjelovalo u sportskim treninzima i takmičenjima.

HG: Ostale aktivnosti?

BATINIĆ: Ljubače-Morančani su pored crkve i kluba prepoznatljivi i po kulturno-umjetničkom društvu "Blaško Kovačević" koje je aktivno bilo do nazad nekoliko godina. Folklor je tradicionalno obilježavanje naše domovine i ponosni smo što smo zadržali svoju kulturu i običaje.

Osim toga, u izgradnji je višenamjenski stadion, ali imamo problema zbog imovinskih odnosa. Također se pravi etnografski muzej, a župa 2006. slavi sto pedeset godina jubilej, što je velik događaj za sve nas.

HG: Za ljude duha nema mjesta lijenosti i primitivizmu, kako konstatirate ovaj slogan?

BATINIĆ: Pa mislim da je ovdje prisutna jedna posljedica sustava kao za vrijeme komunizma, gdje je uništen agrar, dakle, jedno radničko pitanje. Ljudi su se odrekli agrara i onda je zavladao filozofija roditelja koji su teško živjeli. "Ja se ovdje patim, da se moje dijete ne pati, ti idi sine u školu, uči da ne radiš". I to je bio pogrešan pristup, te je stvoren jedan mentalitet nerada. Dolazi do modernoga doba i mnoge duhovne vrijednosti čovjeka gube na značaju, te je zastupljena teza da čovjek vrijedi onoliko koliko novaca ima, što je naravno pogrešno i daleko od onoga što nam je Isus propovijedao. Za suvremenoga čovjeka ekonomija i tehnologija su jedino bitne discipline, a za kulturu duha ima premalo prostora.

HG: Što biste poručili mladim Hrvatima u BiH i može li sport naći svoje mjesto u poslijeratnom bh ambijentu?

BATINIĆ: Andrić progovara kroz usta starog brata koji govori mladom bratu: "Fratre gdje ćeš, u tuđinu, sjedi gdje si, misliš da te netko čeka u svijetu..."

Mladi žele ideal, a moraju biti svjesni spoja ideala i reala. Mladima se nude određene vrijednosti, ali se, također, i od njih traži pozitivna energija, sudjelovanje u raznim aktivnostima kao i trud za svaki korak koji naprave. Jedino tako mogu nešto postići u životu i na taj način ostati u svojoj zemlji. A što se tiče sporta, najbitnije je zdravlje i discipliniranje duha i tijela. Problem što su mnogi lijeni i očekuju da im drugi (roditelji, država ili pak Međunarodna zajednica) riješe probleme, ne daje za pravo da sport ne može naći svoje mjesto u BiH. Nažalost, u sportu je negativna posljedica što je sve stvoreno na psihologiju turnira - poraženog treba pobijediti. Tada svatko zaboravlja na sudjelovanje. Nije to cilj sporta, rezultat jedino može biti postignut s napornim vježbanjem na treninzima. Mladi žele bez žrtve nešto, a bez Velikog petka nema Uskrsnuća.

Molitvu jedino možemo naći u oazi Božje milosti - poruka vlč. Josipa Batinića - čovjek nije samo tjelesno biće, već duhovno i emocionalno.

Put koji je izabrao župnik Batinić jeste put prema Bogu. Ljudi nikada ne mogu biti zli koliko Bog može biti dobar.

Pitali smo desetine Morančana o tomu što misle o svom župniku, odgovor je bio kod svih isti - Morančani nikada nisu imali niti će imati boljeg župnika.

Ivana TADIĆ

Lovro Cindori se oprostio s Marijom Bistricom ZA SVAKU DOBRU I TOPLU RIJEČ, HVALA!

VRHUNAC UPRAVLJANJA SVETIŠTEM
BIO JE DOLAZAK SVETOGA OCA

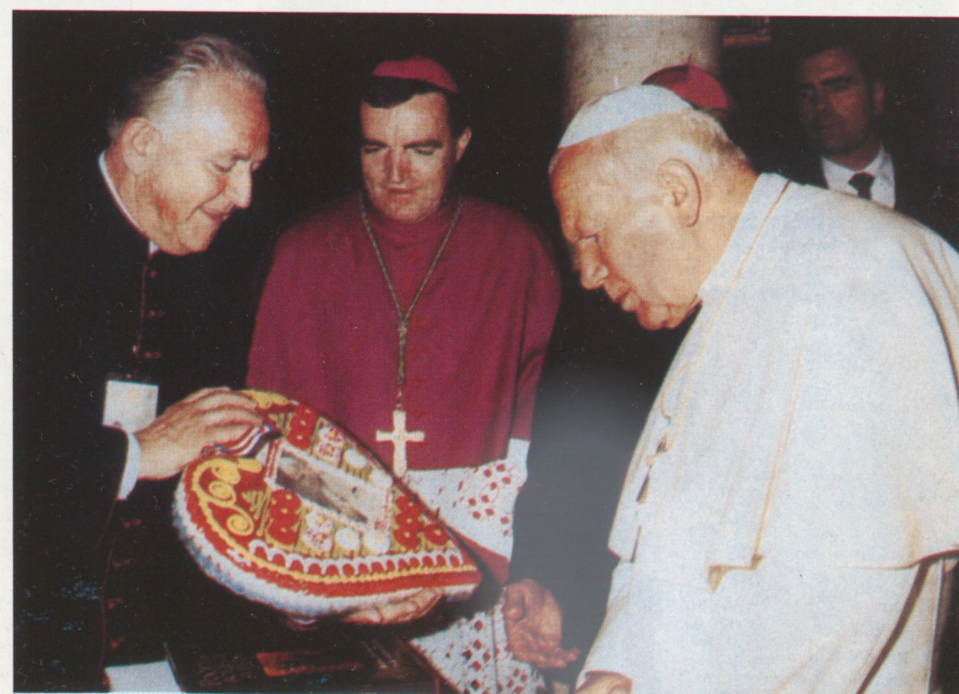
U nedjelju, 31. listopada, u Svetištu Majke Božje Bistričke u Crkvi na otvorenom blaženog Alojzija Stepinca slavila se nedjelja zahvalnica. Misno slavlje, koje je predvodio varaždinski biskup msgr. Marko Culej, bilo je posebno svečano. Naime, nakon 32 godine na mjestu upravitelja toga najvećeg hrvatskog marijanskog svetišta, te još pet godina na mjestu bistričkog kapelana, od svojih se župljana i hodočasnika oprostio msgr. Lovro Cindori, koji sredinom ovoga mjeseca odlazi na novu dužnost u zbor kanonika prvostolnoga kaptola Zagrebačke nadbiskupije.

Dragi Lovro, ono što si učinio duhovno ostalo je u našim srcima, a uređenje crkve, gradnja crkve na otvorenom i samostana sestara karmelićanki, osnivanje radiopostaje, svjedočit će još niz desetljeća o tvome djelu. Zato u ime svih nas želim ti reći veliko hvala, za svaku lijepu, utješnu, toplu i dobru riječ - rekao je pred nekoliko tisuća vjernika msgr. Marko Culej.

Lovru Cindorija za svećenika je zaređio ondašnji zagrebački nadbiskup dr. Franjo Šeper, 1961. godine. Početkom 1963. godine, nakon šest mjeseci boravka u Radoboju, dolazi za kapelana u Mariju Bistricu, odakle 1968. odlazi za upravitelja župe Ozalj i Vrhovac. Poslije četiri godine, 13. veljače 1972. godine, tada biskup dr. Franjo Kuharić dekretom ga šalje za upravitelja bistričkog svetišta, gdje ostaje pune 32 godine. Tu doživljava velike uspjehe u upravljanju svetištem, a vrhunac je dolazak Svetog Oca 1998. godine, kojom prilikom je u Mariji Bistrici proglasio blaženim kardinala Alojzija Stepinca.

Ako sam nešto dobra učinio kroza sve ove godine, neka je hvala Bogu i Majci Božjoj Bistričkoj, a za sve manjkavosti na putu svećenja, molim Boga i ljude da mi oprostite - zapisao je skromno msgr. Lovro Cindori u kratkoj biografiji o svome životnom putu.

Mladen KUKAS, Večernji list

Msgr. Lovro Cindori uručio je Svetome Ocu bistrički suvenir licitarsko srce

BLAGOSLOV

KRIŽNOGA PUTA I KALVARIJE U DRIJENČI

Crkva u Drijenči postala je bogatija odnosno dodatno je oplemenjena novim postajama križnoga puta. Istina, one su tu već dulje vrijeme, ali su u subotu, 30. listopada svečano blagoslovljene. Riječ je o mozaicima, radu akademske slikarice iz Zagreba Blaženke Salavarde.

Drijenča je toga dana, također, dobila i svoju Kalvariju. Naime, uz put od crkve do groblja, također, su postavljene i blagoslovljene postaje križnoga puta. Bilo je dojmljivo vidjeti svećenike kako od postaje do postaje nose veliki drveni križ tijekom blagoslova.

Na križnome putu predmolio je preč. Pero Iljčić, župnik i dekan, a postaje križnoga puta je blagoslovio fra Zdravko Anđić, gvardijan.

Na ovoj velikoj svečanosti u Drijenči je bilo 16 svećenika iz tuzlansko-ga dekanata, Franjevačkog samostana u Dubravama i Tolisi.

Iako u godinama, fra Marko Kobaš mogao bi svojim radom na uređenju Crkve sv. Ante u Drijenči poslužiti kao uzor mnogima. Ali ne samo on, nego i narod Drijenče. Žalosno je što u daleko većim i bogatijim sredinama, narod nema onaj osjećaj pripadnosti zajednici kakav imaju stanovnici Drijenče.

Nakon blagoslova uslijedilo je misno slavlje koje je predvodio gvardijan tuzlanski fra Zdravko Anđić. Razmišljajući o križu, o tome kako se danas križ doživljava u svijetu, fra Zdravko je u propovijedi predstavio križ kao simbol patnje ali istovremeno i nade u pobjedu nad smrću. Pod misom su pjevali članovi Franjevačke mladeži iz Tuzle, a uz brojno domaće stanovništvo bilo je i onih koji su pristigli iz Tuzle ili nekih drugih okolnih župa i iz inozemstva.

Ivica KOVAČEVIĆ

HRVATSKI ETNIČKI INSTITUT

**HRVATSKI ETNIČKI INSTITUT
USTANOVILI SU GODINE 1975.
HRVATSKI FRANJEVCI U CHICAGU.
HEI JE GODINE 1977. INKORPORIRAN
KAO ODGOJNA I ZNANSTVENA
AMERIČKA USTANOVA S CILJEM:**

• Imati središnju zbirku ili banku podataka o Hrvatima i njihovim potomcima u Americi i Kanadi i u tu svrhu osnovati i voditi arhiv, muzej, knjižnicu i istraživačko središte.

• Prikupljati i čuvati knjige, novine, časopise, rukopise, umjetnine i dokumente koji se odnose na baštinu dva i pol milijuna Hrvata i njihovih potomaka u Americi i Kanadi.

• Promocija knjiga i druga pomagala za učenje hrvatskoga jezika i baštine.

• Vršiti demografska, sociološka, vjerska i druga istraživanja o hrvatskim imigracijama i njihovoj ulozi i doprinosu zemljama useljenja.

ARHIV

Arhiv HEI je danas svakako najveća pismohrana izvan Hrvatske u kojoj se čuvaju osobni papiri, korespondencija i rukopisi poznatih Hrvata u Americi i Kanadi ili podaci i dokumenti o njima.

Tu je i bogata zbirka izvornih dokumenata, zapisnika, imenika, izvještaja i spomen-knjiga hrvatskih župa, bratskih i dobrotvornih udruga, političkih organizacija, sportskih društava, glazbenih i pjevačkih sastava i poslovnih tvrtki.

KNJIŽNICA

Knjižnica u Hrvatskom etničkom institutu ima oko 12 tisuća vrijednih knjiga koji se uglavnom odnose na hrvatsku kulturu, povijest, umjetnost, književnost. Tu su i neke vrijedne, stare i rijetke knjige iz sedamnaestog, osamnaestog i devetnaestog stoljeća.

Posebno se nastoji prikupiti i sačuvati sve što su napisali i objavili Hrvati izvan Hrvatske. U tom okviru je značajna kolekcija periodike - novine, listovi, časopisi i revije koje su Hrvati izdavali ili izdaju izvan domovine. Do sada je prikupljeno, identificirano ili kompletirano gotovo 300 različitih hrvatskih listova i novina.

MUZEJ

U Muzeju HEI prikupljaju se i čuvaju predmeti koji se odnose na hrvatsku baštinu: narodne nošnje, glazbeni instrumenti, umjetnine, rukotvorine, numizmatika, filatelija. Tu su i predmeti koji pričaju što su Hrvati radili, gdje su uspjeli ili stradali, kao uzorci iz zlatnih i dijamantnih rudnika.

KOLEKCIJA O MEĐUGORJU

U HEI je otvorena godine 1996. i posebna Kolekcija o Međugorju. Tu se prikupljaju i čuvaju iz raznih jezika i naroda: knjige, filmovi, video i audio vrpce, novine, magazini, fotografije, svjedočanstva hodočasnika i vidjelaca, dokumenti crkvenih komisija i drugo što se odnosi na Gospina ukazanja u Međugorju i zbivanja u vezi s time.

KNJIŽARA

Priručna knjižara u HEI služi ne samo onima u Chicagu nego još više drugima koji iz cijele Amerike i Kanade naručuju knjige. Najveće je zanimanje i najviše se naručuju knjige i druga pomagala za učenje hrvatskoga jezika. Među naručiteljima su posljednjih godina pretežno odrasli, i to najčešće osobe s nehrvatskim prezimenima.

USLUGE I SLUŽENJE ZAJEDNICI

Osim prikupljanja i čuvanja građe, Hrvatski etnički institut pruža, u okviru svojih mogućnosti, i razne oblike pomoći i usluga pojedincima, organizacijama i ustanovama. Evo nekih od tih oblika kako HEI pomaže i služi zajednici:

• **Organizira i postavlja izložbe:** umjetnosti, knjiga, povijesti, publikacija, kao i izložbe o istaknutim osobama.

• **Održava predavanja** na raznim konferencijama i simpozijima.

• **Pomaže studentima** - od pučkoškolaca i gimnazijalaca do sveučilištaraca i doktoranata - u pripremanju njihovih školskih ili stručnih projekata, teza i doktorskih disertacija.

• **Upućuje istraživače i osobe iz medija** na odgovarajuća pitanja i probleme i opskrbljuje ih u njihovu istraživanju dostupnim izvorima iz prve ruke.

• **Objavljuje** povremeno rezultate istraživanja.

• **Promiče studij hrvatskoga jezika** i podupire pripremanje i objavljivanje suvremenih priručnika i drugih pomagala.

HRVATSKI ETNIČKI INSTITUT

HRVATI U MANNHEIMU

OKUPLJANJE HRVATSKIH OBITELJI

Hrvatska kulturna zajednica je u petnaestogodišnjem radu uspješno predstavljala hrvatsku kulturu i sport u Njemačkom gradu Mannheim, uspostavila tijesnu suradnju s gradskim vlastima, koji podupiru njenu akciju multikulturalnog sadržaja, zbog čega su joj omogućili predstavljanje hrvatske kulture na Internacionalnom gradskom festivalu ove godine. Pored toga, dobro surađuju i sa susjednim hrvatskim klubovima i Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Stuttgartu, koji, također, podupire sve akcije njenih udruga u regiji Baden Württemberg i šire. Izuzetno je važno da u budućnosti hrvatska mladež njeguje kulturu i jezik i prenosi ih na nove naraštaje, u tome će značajnu ulogu odigrati folklorna skupina i HDŠ, na čelu sa učiteljicom, Božinkom Dokuzović.

"Prioritetan nam je cilj okupljanje hrvatskih obitelji u našoj udruzi, nogometnom, kuglaškom i bočarskom klubu, kao i folklornoj sekciji, u čemu su nam svesrdno pomagali: dopredsjednik zajednice, Andrija Putnik, tajnik, Marko Kamenjašević, Miro Šandor, Dražen Tadić, Ivica Vidaković i drugi", iznosi nam predsjednik Hrvatske kulturne zajednice iz Mannheima, Ilija Peran.

HRVATSKA KULTURNA ZAJEDNICA

U njemačkom gradu Mannheim živi preko šest tisuća Hrvata, da bi sačuvali svoje običaje, pismo, maternji jezik i kulturnu

baštinu, pobrinula se Hrvatska kulturna zajednica (HKZ). Pored Hrvatske dopunske škole, u Mannheimu, HKZ je osnovala i Folklorni ansambl, u kojemu ima mjesta za sve uzraste i kategorije, u što smo se uvjerili nedavnim posjetom jednoj kulturno-sportskoj manifestaciji u Gaggenau, kojoj je nazočila i gđa dr. Vera Tadić generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Stuttgartu. U kulturnom programu je nastupio i Folklorni ansambl HKZ iz Mannheima, pod dirigentskom palicom profesorice Božinke Dokuzović, čiji su članovi izveli splet pjesama i igara iz Slavonije i pobrali simpatije posjetitelja.

Tijekom kratkog obraćanja, gospođa, dr. Vera Tadić, generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Stuttgartu je iznijela kratak dojam glede održane kulturno-sportske manifestacije u Gaggenau. Nakon čestitki organizatoru, sudionicima i roditeljima, konzulica je naglasila, "Ovo je potvrda da kultura i sport idu zajedno, što i jesu temelj Hrvatske".

DRUŠTVENI, KULTURNI I SPORTSKI ŽIVOT

U brojnoj hrvatskoj zajednici Mannheima, krštenja djece nam svjedoče da je sve više Hrvata zadnjih godina u ovome gradu iz različitih dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine, pored toga, imaju veoma razvijen društveni, kulturni i sportski život. Zahvaljujući izvanrednom radu nogometnoga kluba SG Croatia i kuglaškom klubu Croatien 90, velik

Folklorna sekcija HDŠ Mannheim

broj mladeži se druži i bavi sportskim aktivnostima. Hrvatska kulturna zajednica i Hrvatska dopunska škola iz Mannheima su ove godine osnovali folklornu sekciju, čije je sjedište u prostorijama Hrvatske katoličke misije, gdje se okuplja velik broj hrvatske djece zainteresiranih za narodni ples i ljubitelja narodne nošnje. Sekcija je podijeljena u dvije skupine, prva od 6 do 10 godina sa 14 članova i druga od 11 do 17 godine, koja broji 30 članova, koje uspješno djeluju zahvaljujući učiteljici, Božinki Dokuzović, Gordani Gulić i Ivanu Durmiću. Uz pomoć koreografa, Zlatka Hegeduša, voditelja KUD "Dunav" i vukovarskog dogradonačelnika, uvežbano je nekoliko plesova iz Slavonije.

Uspješnom razvoju društvenoga, kulturnog i sportskog života Hrvata u Mannheimu, zasluge pripadaju: velečasnom, Vinku Radiću i HKM, zatim, predsjedniku HKZ, Caritasovom socijalnom radniku, Iliji Peranu, bivšem i sadašnjem predsjedniku SG Croatia, Mirku Živkoviću i Stipi Bandiću, kao i treneru, Ivici Vidakoviću. Nemjerljiv doprinos su dali i Gordana Gulić, Ivan Durmić, učiteljica, Božinka Dokuzović i Franjo Lučić.

Anto Šimić Čiko

Otvorena sezona u Narodnom pozorištu Tuzla "Lizistrata" oduševila publiku

Aristofanova komedija "Lizistrata", u režiji hrvatskog redatelja Roberta Raponje, premijerno je izvedena 23. listopada na daskama Narodnog pozorišta Tuzla. Ovom predstavom počela je sezona u najstarijem bh. pozorištu.

Uloga Lizistrate, koja se sa ostalim ženama zaklinje da će uskratiti muškarcima zadovoljavanje iskonskih potreba, kako bi ih natjeralo da zaustave atensko-spartanski rat, povjerena je priznatoj Tuzlanki, **Melihu Fakiću**. No, dok se tako ponašaju prema svojim muževima, i žene dolaze u iskušenja da popuste i vode ljubav s njima, ali ih Lizistrata uspijeva zadržati da održe zakletvu. Iako u komadu koriste pomalo lascivnan vokabular, svojstven starogrčkom piscu Aristofanu, ali kao duhovite dosjetke, to je kod publike u prvi trenutak izazvalo malu zbuđenost, ali na kraju smijeh od srca, što je i potvrđeno dugotrajnim aplauzom. Nermin

Omić, Nenad Tomić, Remira Osmanović, Elvira Aljukić, te glumci iz mlađe generacije Boris Balta, Dalibor Brkić, Jasmina Čelebić, Nikolina Baškarad i nekoliko studenata Akademije dramskih umjetnosti Tuzla, uz muzičke i plesne numere, koje su upotpunile glumačke

scene, uspjeli su na publiku prenijeti energiju i entuzijazam.

Za neobičnu i zahtjevu koreografiju zadužena je Petra Blašković, koja je, kako kažu, iskoristila svaki atom energije od glumaca. Glumci ističu da su, i pored napornih proba, na taj način mnogo naučili i upotpunili svoje glumačko znanje, pogotovo što se radi o nesvakidašnjoj i modernoj obradi starog djela. Petra ističe da im je cilj bio napraviti laganu evoluciju iz glumačkog u plesni dio predstave, a redatelj Raponja da je zadovoljan angažmanom i energijom koju je osjetio kod ansambla tuzlanskog pozorišta.

"Lizistrata" će, kako je najavljeno, krajem studenoga biti izvedena u Beogradu i Novome Sadu, a nakon toga u Crnoj Gori i Hrvatskoj.

J. Šarac

Umjetnici u borbi za zaštitu kulturnog naslijeđa Vršani - živo naslijeđe

"Vršani - živo naslijeđe" naziv je foto monografije koja bi ovih dana (početkom studenoga) trebala izaći iz tiska. Radi se o publikaciji u čijoj izradi su sudjelovali likovni umjetnici Alma Fazlić iz Sarajeva, Samir Aganović, Mujo Grbić, Nihad Džibril, Munever Salihović, Jasminko Arnautović, Faruk Ibrahimović i Zijad Sakić iz Udruženja likovnih umjetnika (ULU) TK i još dva francuska umjetnika, koji su prisustvovali jednoj od foto-sesija na Vršanima.

Publikacija će sadržavati umjetničke i dokumentarne fotografije o Vršanima, starom, napuštenom selu nadomak Tuzle. Prema, do sada otkrivenim dokumentima, selo je naseljeno 1512. godine, a napušteno 1972. godine. Intervencije umjetnika, kroz postavljanje instalacija i foto sesije, na Vršanima dio su kulturnog projekta "Open space", koji je inicirao historičar umjetnosti iz Tuzle, Aleksandar Adamović, koji je prije godinu dana iznenada preminuo.

Njegove kolege su nastavile ovaj projekt, čiji je cilj prezentiranje stila življenja, kulture i arhitekture koja se uklapala u to historijsko doba.

Želja umjetnika je skrenuti pažnju na zapuštene i zaboravljene predjele. Vršani su potpuno napušteno selo, ali sa devet starih bosanskih kuća, sušarama, hambarima, seo-

skim mejtefom i ostaci objekata od kamena zaokupirali su pažnju umjetnika, koji, kroz svoje radove, žele skrenuti na tragove koji u sebi nose veoma važne historijske poruke i objašnjenja, a koja je moguće revitalizirati. Vršani, kao jedno od umirućih, ali istovremeno i veoma živih područja, s voćkama koje rađaju, bogatstvom zelenila, idealno je mjesto za umjetnički rad i odmor.

Mjesto Vršani je i priča o bosanskoj kući, priča o onome tko je u njoj živio, o tome kako je postao prislan sa svojim ambijentom i otvorenom dušom, svjestan svjetlosti, zemlje i zelenila, svjestan vrijednosti horizonta kao osnovnih postulata koji su mnogo kasnije otkrivali utemeljivači moderne arhitekture. Osnovne vidljive vrijednosti Vršana proizlaze iz sačuvanog ambijenta, avlijama i voćnjacima, te ostacima ruralne arhitekture, koja u pojedinim objektima ima sve elemente gradske arhitekture - navodi Mujo Grbić u publikaciji "Vršani - živo naslijeđe".

U ovom djelu opisuje se postepeni razvoj graditeljstva na ovom području, koje je najprije podrazumijevalo prizemne i sužene kuće, koje su kasnije "rasle" sa formiranjem namjenskog i funkcionalnog prostora za stanovanje, sa hamandžicama, abdesthanama, divanhanama, dolafima i zemljanim furunama.

Postepeno propadanje kulturnog naslijeđa pripisuje se ljudskoj nemarnosti i potrebama koje nameće suvremeni način života.

Udruženje likovnih umjetnika će, u okviru projekta promocije zaštite Vršana, organizirati i izložbu djela nastalih u ovom starom, bosanskom selu.

J. Š.

U povodu godišnjice smrti historičara umjetnosti iz Tuzle Nedovršeni homage Aleksandru Adamoviću

Grupa umjetnika i prijatelja pokojnog historičara umjetnosti Aleksandra Adamovića, u povodu prve godišnjice njegove smrti u BKC Tuzla organizirala je "nedovršeni homage". Prikazan je video zapis o realizaciji kulturnog projekta "Open space", čiji idejni tvorac je Adamović, a koji, s ciljem podizanja svijesti o ekologiji, obuhvaća umjetničke intervencije na jezeru Modrac, brdu Kicelj, te u napuštenom selu Vršani, gdje je potencirano kulturno naslijeđe.

Nedovršenom homageu prisustvovalo je stotinjak Tuzlaka, ali i Acinih poštovalaca iz drugih bh gradova i inozemstva, koji su, evocirali uspomene na njegovo djelovanje. Njegov nastavnik, Nedžib Suljević, govoreći o veoma izraženom talentu za likovnu umjetnost Ace Adamovića i njegovim djelima, koje je i sačuvao, govor je prekinuo sa suzama u očima.

I pored sjećanja koja naviru, prisutni su naglasili da se teško može opisati energija sa kojom je Adamović, kojeg su okarakterizirali kao borca za modernu umjetnost, pristupao projektima.

Teško je da bude zamijenjen, nekim tko će raditi onako kako je to on radio, ali je važno da je nama u amanet ostavio put kojim se trebamo kretati, da bi Tuzli priskrbili nešto što je vrlo značajno za prostore BiH-istakao je prof. dr. Enver Mandžić.

U povodu godišnjice smrti Ace Adamovića organizirana je i izložba djela Radosava Tadića, Nataše Klopić, Mensuda Keće i Amira Omerovića, nagrađenih na 2. Bijenalu umjetnosti minijature BiH, jer je Adamović bio jedan od aktivnih sudionika i kreatora ove manifestacije.

J. Š.

URANOV PUT put pun opasnosti i neizvjesnosti (IV)

Prof. dr. Danilo K. Vidović

San svih znanstvenika svijeta je doći do rezultata dobivanja dovoljnih količina energije na siguran način i uz što je moguće manja ulaganja. Stotine znanstvenika širom svijeta punom parom tragaju za konkretnim rješenjima na tom planu koji bi im donijeli slavu, naravno, i ogromne zarade. Najpoznatiji svjetski znanstvenici natječu se među sobom tko će prvi dostići postavljeni cilj i doći do rješenja da ona budu što efikasnija i za čovječanstvo korisnija. Svakim danom u tim nastojanjima rezultiraju uspjesi, ali i neuspjesi što neminovno prati svaki znanstvenoistraživački rad.

Sa sigurnošću se može ustvrditi da mnogi među nama nisu u stanju shvatiti da proteklih nekoliko stoljeća predstavljaju izuzetan period u razvoju čovječanstva. Tempo kojim su se tijekom tog vremena dešavale promjene zaista nema primjera u ranijoj povijesti, naravno, nema ga ni sama priroda nastalih promjena. To je dobrim dijelom posljedica povećanoga obima komunikacija, ali isto tako i povećanoga gospodarenja prirodom, što se na ograničenome planetu, kao što je zemlja, može u krajnjoj liniji pretvoriti u povećano robovanje samoj prirodi. Razumljivo, što više uzimamo od prirode, sve joj manje ostavljamo, te, napokon, ništa nam drugo ne preostaje već, da ćemo morati plaćati dugove u vrijeme koje može biti veoma neugodno za naš osobni

opstanak. Postali smo robovi tehničkoga napretka koji smo sami stvorili.

Mi smo našu okolicu tako radikalno izmijenili, da ne predstoji ništa drugo, nego da sada moramo izmijeniti i sami sebe, kako bi smo mogli opstati u tome novom okruženju. Progres nameće, ne samo nove mogućnosti, već i značajna ograničenja. Svi su izgledi da će i sam progres, kao i naša nastojanja protiv povećanja entropije, odnosno pretvaranja energije iz jednoga oblika u drugi, nepovratno suštinski završiti na nizbrdici koju pokušavamo na svaki način izbjeći. Ipak, ovo pesimističko osjećanje ovisi isključivo o našem sljepilu i našoj neaktivnosti.

Sigurno je da će, kada jednom postanemo svjesni novih potreba koje nam je nametnula nova sredina, kao i novih sredstava kojim raspolažemo da bi smo udovoljili ovim potrebama, proći još dugo vremena prije nego što nestane naša civilizacija i naša ljudska rasa, iako one moraju iščeznuti, isto kao što smo i svi mi rođeni da jednoga dana umremo. Perspektiva konačnosti, međutim, ni izdaleka ne smije da osujeti život, i to ne samo civilizacije i ljudske rase već i svakoga pojedinca ponaosob koji sačinjava njen sastavni dio. Treba imati dovoljno hrabrosti za suočiti se s eventualnom propašću naše civilizacije, kao što imamo hrabrosti suočiti se sa izvesnošću naše osobne sudbine. Prosta vjera u

napredak i progres nije uvjerenje koje pripada snazi, već uvjerenje koje pripada pomirljivosti pa otuda i slabosti.

U pričama i bajkama koje smo čitali kao djeca naučili smo neke proste i, očigledno životne istine kao na primjer: da je duha koji se nalazi u boci bolje ostaviti tamo gdje je. Da će ribar koji u ime svoje žene suviše često traži blagodati od neba, završiti na molitvi sa kojom je počeo ili, kada su vam date tri želje da morate dobro razmisliti što ćete poželjeti. Ove proste i očigledne istine predstavljaju bezazleni ekvivalent na život koji posjedujemo.

U ovome sklopu neophodno je istaći da je znanstvenost način života koji može cvjetati samo ako je ljudima dana sloboda da imaju vjeru, da vjeruju. Vjera koju slijedimo po naređenju, nametnutu izvana, nije vjera, a zajednica koja se oslanja na takvu pseudovjeru osuđena je na samouništenje zbog paralize koju nameće nedostatak zdravoga procvata znanstvenosti.

Nažalost, u svijetu u kojemu živimo ne izriče se zaslužena kazna onome tko griješi iz svjesne drskosti, već naprotiv, nevinim i naivnim čija se jedina krivica sastoji u nepriznavanju ovozemaljskih bogova i nepoznavanju svijeta oko sebe. Oni koji teže ka pravednom i najboljem mogućem svijetu, zaista imaju o čemu lijepom sanjati.

(KRAJ)

INICIJATIVE

Kako urediti katolička groblja na selima

Naša bosanskohercegovačko-katolička i hrvatska dijaspora vjerojatno je spremna plaćati održavanje i uređivanje grobova njihovih najbližih, ali je potrebno animirati ih - stupiti s njima u kontakte, obavijestiti ih kome i koliko trebaju plaćati. Prvi na potezu bi trebali biti čelni ljudi iz mjesnih zajednica i njihovi župnici, ako u prvi mah i ne budu polučeni očekivani, željeni i potrebni rezultati ne bi se smjelo odustati

Prigodom nedavnoga susreta sa braćom Dragom i Nikolom Pavićem, Bistarčanima koji odavno žive i rade u Zagrebu, čuo sam zanimljiv prijedlog. Već sviki na obročne kupovine grobnih mjesta i plaćanje za održavanje grobova, postavili su mi pitanje zašto se nešto slično ne bi uvelo i u njihovom rodnom Donjem Bistarcu. Ne malo su iritirani zapuštenošću ovoga groblja, a još više podatkom da se put kroz groblje, za vrijeme blokada javnih drumskih prometnica, koristi i za tranzitni saobraćaj. Izrazili su spremnost da mjesečno izdvajaju po 10, 15 ili 20 KM mjesečno ili godišnje, u ovisnosti od dogovora mješтана, za održavanje groblja i uređivanje grobova njihovih najbližih. Identičnu inicijativu i približno u isto vrijeme čuo sam i od gospodina Jure Mijatovića, koji odavno živi i radi u Splitu, a njegovi preci počinjavu na groblju u Par Selu. Svjesni da domicilno stanovništvo nema novaca

koliko oni, spremni su prihvatiti da domaći plaćaju znatno manje ili financijsku obvezu nadoknade radom. Ali da se groblje ogradi, ulazi u zatvore i drže zaključanima, trava i korovi redovito kose, sijeku i uklanjaju.

U razgovoru sa još nekim znancima iz Bistarca, Poljane, Ljubača, Husina, Par Sela, Ljepunice, ... saznao sam da imaju iste ili slične stavove u svezi sa uređenjem i održavanjem groblja. I osobno sam zainteresiran da se aktivnost ove vrste sprovede u Bistarcu, ali i u ostalim katoličkim selima tuzlanskoga kraja. Dakle, naša, bosanskohercegovačko-katolička i hrvatska dijaspora, vjerojatno je spremna plaćati održavanje i uređivanje grobova njihovih najbližih, ali je potrebno animirati ih - stupiti s njima u kontakte, obavijestiti ih kome i koliko trebaju plaćati. Prvi na potezu bi trebali biti čelni ljudi iz mjesnih zajednica i njihovi župnici. Župnici prije,

jer je za očekivati da će im naši ljudi iz bijela svijeta više vjerovati nego stranačkim pravicima i aktivistima iz njihovih rodnih sela, jer su listopadni, bilo im to milo ili ne.

Ovaj puta nije mi namjera nikoga posebno prozivati. Donji Bistarac i braća Pavići, te Par selo i gospodin Mijatović, su slučajno apostrofirani, jer su mi prvi i jedini predložili ovu inicijativu. Zdušno je podržavam i na stranicama Hrvatskoga Glasnika promoviram, a od čitatelja ove novine i od župnika iz svih župa tuzlanskoga kraja očekujem da se oglase ovim povodom. Ukoliko im je inicijativa prihvatljiva Glasnik će podržati akcije u svakoj župi i svakoj mjesnoj zajednici. Tim prije što ćemo na takve poteze, za nekoliko godina, biti prinuđeni. Pa bolje je krenuti prije i prinudu spremno dočekati.

I još nešto! Osim što bi oživljavanjem ove i ovakve inicijative dobili uredenija groblja jedan broj mladih i zdravih, a neuposlenih, dobili bi mogućnost da povremeno zarade nešto novca. Možda u nekim slučajevima to bude i stalno uposlenje.

N. J. I.

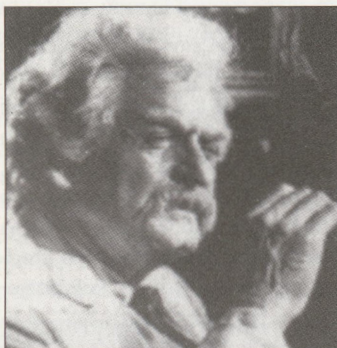

IZ ŽIVOTA POZNATIH

Grižnja savjesti

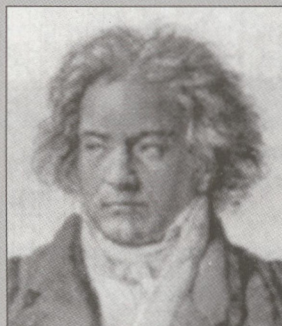
U jednom veselom društvu vodio se razgovor o grižnji savjesti. I čuveni američki književnik i veliki šaljivčina Mark Twain izrekao je svoje mišljenje.

"Draga gospodo, sve što govorite nije vrijedno spomena. Kad sam ja bio dječak, došao sam jednog dana na gradsku tržnicu i prišao drvenom pultu na kojem je bilo svakojakoga voća... Jabuke, šljive, grožde, kruške... U trenutku kad je prodavač skrenuo pogled zgrabio sam jednu krušku i pobjegao. Stotinjak metara dalje zagrizao sam je i istog trenutka osjetio grižnju savjesti... Kruška je, naime, bila nedozrela. Vratio sam se neprimjetno natrag do pulta kod istog prodavača i čekao da ponovno skrene pogled. Onda sam zagrizenu krušku vratio na isto mjesto na kojemu je prije bila i uzeo drugu, zreliju... I tog trenutka ponovno sam osjetio grižnju savjesti!"

"Komediya je završena"

Ludwig van Beethoven (1770-1827), slavni njemački skladatelj, prvi javni pijanistički nastup imao je kad mu je bilo samo osam godina. Bio je učenik Mozarta i Haydna, a u dvadeset petoj godini postao je pijanist kojemu su se divili diljem Europe.

Do 1798. godine sve je teklo kako se samo poželjeti može, a onda je opazio da počinje gubiti sluh. Nastavio je i dalje stvarati, ali je počeo izbjegavati javne nastupe, prijatelje i poznanike. Svakim danom sve je više pao u duboku depresiju. Kad je potpuno oglušio, komunicirao je s najbližima pismenim putem i to mu je predstavljalo izniman napor. Na smrtnoj postelji smogao je snage da se obrati bližnjima posljednji put govorom: "Prijatelji moji, plješćite, komediya je završena!"

Nesretno otkriće

Portugalski pomorac Bartholomeu Dias, stigao je kao prvi Europljanin do najjužnije točke afričkog kontinenta. Taj je rt nazvao Rt oluja, jer je more tamo bilo vrlo uzburkano. Tim njegovim otkrićem otvoren je i put prema Indiji, pa mu je i naziv promijenjen u Rt dobre nade. Međutim, to mjesto za Diasa nije bilo sretno; na jednom putovanju nedaleko od tog rta utopio se u brodolomu.

Potrošene godine

Jednom su prigodom poznatog talijanskog fizičara, astronoma i matematičara Galilea upitali koliko mu je godina, a odgovor koji su dobili nisu očekivali. On je glasio "Osam ili deset. Ja, naime, imam godine koje mislim da su mi ostale do kraja života. One koje su prošle više nemam, kao što ni vi nemate novac koji ste potrošili."

U raljama djetinjstva

Američka filmska zvijezda Drew Barrymore (1975) zasjele je u svijetu filma još kao beba i djevojčica, a onda kad je trebalo dati najviše, zamalo je otišla na "onaj svijet". Danas sama govori kako se samo Božjom pomoći uspjela izvući iz pakla droge i alkohola.

"Sada sam konačno normalna žena, život je preda mnom... Nemam još ni trideset!"

Prvi put našla se ispred kamere s 11 mjeseci, snimajući reklamu za pseću hranu. U čuvenom filmu "E. T." nastupa sa sedam godina i otad se nižu filmske uloge. No već kao 13-godišnjakinja prekida karijeru, pokušava samoubojstvo i odlazi na liječenje u rehabilitacijski centar za ovisnike. Izliječena, vraća se filmu 1992. godine. U svojoj knjizi "Little Girl Lost" (1989) piše:

"Zamislite, piti sam počela u devetoj godini života, prvu cigaretu marihuane popušila sam u desetoj, a kokain i heroin počela sam redovito uzimati s 12 godina..."

Slavni izumitelj

Patentirao je sedamdesetak izuma, od kočnica za željezničke vagone pa do deterdženta, termofoa, termos boce, rotacijske četkice za zube, dinamometra, manometra, prislušnih uređaja... Konstruirao je i prvi hrvatski zrakoplov dvosjed (1909), a najpoznatiji je po izumu grafitne olovke - penkale, koja nosi upravo njegovo ime.

Riječ je, naravno, o Eduardu Penkali (1871-1992). Rođen je u Češkoj, poljskog je podrijetla, a dolaskom u Zagreb (1900) promijenio je ime u Slavoljub.

Kada je 1906. godine prijavio svoj izum u Budimpešti i kada su uzroci njegove olovke poslani diljem Europe, počele su stizati brojne narudžbe. U prvom "naletu" prodano je čak 100.000 komada. Nakon grafitne, patentirao je i kemijsku olovku i nalivpero.

Međutim, malo ljudi u svijetu danas zna porijeklo izumitelja tog predmeta. Kada su Amerikanci na izložbi inovacija u Ženevi 1995. godine htjeli doznati tko je zapravo izumitelj, začudili su se kad im je rečeno da je to djelo čovjeka iz Hrvatske - Slavoljuba Penkale.

Žrtva

Kada se engleski kralj Eduard I. (1272-1307), teško ranjen, vratio s bojišta, jedini način da mu se spasi život bio je da mu se rane pospu otrovom. Njegova supruga, kraljica Eleonora, strahovala je da Edvard to neće preživjeti, pa mu je sama isisala otrov. Kralj se uspio oporaviti, ali njoj nije bilo spasa. Umrli je od trovanja, kralj je naredio da se putom kojim su nosili njezin lijes podigne trideset Eleonorinih križeva.

Savršeni otac

Mustafa Kemal-paša Atatürk (1881-1938), koji je osnovao Tursku republiku, naziv Atatürk (Otac Turaka) dobio je 1938. godine, a ime Kemal (Savršeni) još na vojnom koledžu u Istanbulu gdje se pokazao i odličnim matematičarom.

Međunarodna izložba KUST IN AKTIE K.I.A.

U galeriji Bosanskoga kulturnoga centra Tuzla otvorena je 8. listopada 2004. Međunarodna izložba pod nazivom PRIČA DUŠE (THE STORY OF A SOUL) osam umjetnika iz različitih zemalja.

Doček Ramazana - Najdražeg Musafira

BZK "Preporod" BiH - Zajednica općinskih društava TK organizirala je u Bosanskome kulturnom centru, 10. listopada 2004. tradicionalnu kulturno-umjetničku manifestaciju

DOČEK RAMAZANA - NAJDRAŽEG MUSAFIRA

Sudjelovali su zborovi, ansambli, orkestri i solisti općinskih društava BKZ "Preporod" Tuzlanskoga kantona.

Marcel Proust i Ivo Andrić KNJIŽEVNO TRAGANJE ZA VLASTITIM IDENTITETOM

J. U. NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA I FRANCUSKI INSTITUT U BiH organizirali su predavanje na temu:

"Marcel Proust i Ivo Andrić - književno traganje za vlastitim identitetom"

Predavanje je održala gospođa Branka Šarančić, profesor INALCo-a u Parizu, u dvorani Biblioteke, 22. listopada 2004.

PUČKI OBIČAJ SA OKUSOM BIZNISA

Navodno je u vrijeme traženja autonomije za Bosnu, Husej beg Gradašćević, vladar ovoga dijela turske imperije, smislio kako da širokim narodnim masama objasni što to on traži od sultana u Carigradu. Poput ovovremenih narodnih politikusa, koji organiziraju narodne skupove da bi držali predizborne govore, tako je i kapetan od Gradačca u Puračiću upriličio pučko veselje, na kojem se pilo i pjevalo, ali i govorilo. Tako je za svoju politiku stjecao poklonike.

No, da ne idemo u ozbiljnu povijest, recimo kako je te 1861. godine, narod, najvjerojatnije, pučko slavlje iskoristio i za trgovinu. Nudilo se i kupovalo sve: od pečenja i sira do vune i svile, od šargija i motika do ruha i kruha. Vremenom se na vašaru u Puračiću nešto i promijenilo. Umjesto domaće robe sve je više uvozne, iranske, kineske, mađarske, turske, talijanske... No, duh najstarijeg vašara na Balkanu, ne mijenja se. Dolazi svijet sa svih strana, šatre i tezge postavljaju se kilometrima od ulaza u mjesto do

brda iznad pravoslavne crkve, na tlu se razbacaju roba za gledanje i trgovanje, kolone su posjetitelja nepregledne, a nitko nikome ne smeta, niti prigovara.

Posebno se luduje, kažu, noću. Kada zagude Derventske lole i besmrtna Mara, Kalesijski zvuci ili Stana, kada se zadnja para daje za pjesmu, rakiju, pivu ili žensku. Sociolozi bi ovdje imali što izučiti i poručiti. Kažu da je tradicija vašara u Puračiću, što se svake godine održava sredinom listopada, prekidana samo nekoliko puta. I to samo za zadnjega rata u BiH.

Za tri dana trajanja, stotinu tisuća ljudi dođe, prođe, proda ili nešto kupi, potroše se milijuni kojih, dakako, nema niti u jednom proračunu. I sve po cijenama nižim nego drugdje, baš primjereno trenutačnom stanju džepa našega naroda. Valjda je u toj jeftinoći tajna trajanja vašara koji se pamti i, kažu, nikada ne propušta.

Tekst i snimke: Miro Petrović

ZAŠTO SE GLEDAJU SAPUNICE

Ima li tko na ovome svijetu da nije volio?! Ljubav! Sreća Happy end!... Nažalost ove vrijednosti nedostaju u stvarnome životu. Cijeli život borimo se da ostvarimo svoje ciljeve, šetajući stazama satkanim od trnja, ali problemi nikako da nas zaobiđu. Stoga ljudi žele pobjeći iz zbilje, te posvetiti nekoliko trenutaka gospodi mašti. Svijet slike i zvuka upravo otvara čelična vrata apstraktnog, nepoznatog i lijepog, te vodi ka dalekom svijetu sreće i ljubavi. Motiv idile se pronalazi u zadovoljenju vlastitih želja što mediji koriste u svoje komercijalne svrhe.

Latinoameričke sapunice su najbolji primjer za to. Ljudi vole da čitaju, slušaju, gledaju sukobe koji će se na kraju sigurno sretno okončati. Odnos afirmacijske i negacijske strane je uvijek suština, a suština je da dobro uvijek pobijedi zlo. Kontrast sreće i nesreće je postojao od početka nastanka svijeta, kada je zmija prevarila ženu, a žena

muškarca. Od tada, borba za dobro je sveprisutna u ljudima. U sapunicama uvijek pobjeđuje dobro. No, put do dobra je staza trnja - zlo želi da dominira.

Vjerujući u bajke i mitove, ljudi su maštali o velikim i moćnim natprirodnim silama, ali nažalost, ili nesreću, ta vremena su prošli. Novac i kapital su preuzeli kontrolu nad vjerovanjem u snove, te je sada upitno pitanje odnosa mašte i zbilje. Kao da je zabranjeno maštati, neki stid ili što već diseminirao je poglede mladih i starijih na život. Jesu li zaista bajke bijeg iz stvarnosti ili su i one morale nestati iz nečega?! Kriminal, korupcija, nasilje... morali su nastati iz ljudske prirode, baš kao i maštarije.

U svijetu se ništa ne dešava slučajno, sve ima svoj uzrok i posljedice. Sapunice su stoga, nastale iz neke potrebe kako bi nemoguće moglo postati moguće. Težnja čovjeka da pronađe svoj mir i sreću ostvare-

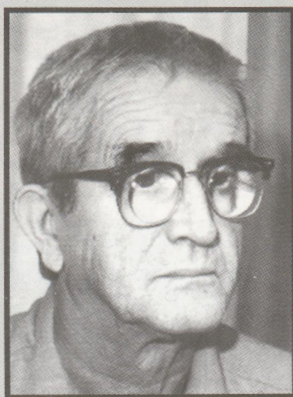
na je konačno putom audio-vizuelnih sredstava. U serijama su svi likovi lijepi, nasmijani i šablonizirani - čisti šund, ali ljudi vole taj šund jer upravo on uspijeva na trenutak otjerati brigu i probleme koji niti i jednog čovjeka ne zaobilaze. Često čujemo kako roditelji svojoj djeci govore da je gledanje sapunica gubljenje vremena, a ustvari i oni to sami prakticiraju. Ah, odrasli jedno govore, a drugo rade! Djeca bi trebala odrasti u slozi i miru sa svojom obitelji, učeći da je dobro najveća moguća vrijednost koju čovjek može imati. Jesu li sapunice dobro poželimo li katkad barem nakratko ući u televizor i zamijeniti se sa ulogom glavnoga lika?!

Put do dobra je vjerovanje da ništa nije nemoguće. Happy end postoji negdje, samo je potrebno pronaći ga. Raskrižje naših ideala neće umrijeti, ako izaberemo život koji je i pored svih nedaća, ipak, lijep.

Ivana TADIĆ

IN MEMORIAM

Prof. dr. Ibrahim Pašić preminuo je dana 2. studenoga 2004. godine u 81. godini života, a sahranjen je, nakon vjerskog obreda ispred Šarene džamije, 3. studenoga na groblju Bukovčići.

Prof. dr. Ibro Pašić, prvi dekan Medicinskoga fakulteta. Njegovo zalaganje da se osnuje Medicinski fakultet u Tuzli, koji bi pokriva područje sjeveroistočne Bosne, u kojoj se najviše osjećala potreba za liječnicima i briga da narod dobije zdravstvenu zaštitu i liječenje, da se ljudima produži životni vijek, nisu imali cijene. Fakultet je osnovan 1976. godine.

U isto vrijeme radio je i na osnivanju Univerziteta u Tuzli, koji je i osnovan iste godine. Bio je drugi - po redu - rektor Univerziteta.

Prof. dr. Pašić je svojom pojavom i radom predstavljao u našoj sredini, a i izvan granica naše zemlje, značajnu ličnost. Njegov cijeli život predstavlja istinsku poemu čovjeka koji je svijest o samome sebi i svom gradu - Tuzli u jednome vremenu, prenio na sve s kojima je radio i surađivao, postavši sebi životni cilj: služenje narodu.

Njegovo djelo danas gledamo svi, generacije i generacije liječnika koji su diplomirali na Medicinske fakultetu, specijalizanti, djelatnici Interne klinike, doktori znanosti i obični ljudi, naš grad i Bosna i Hercegovina.

Prof. dr. Ibro Pašić ostao će uvijek u sjećanju svih Tuzlaka kao čovjek, liječnik, organizator i znanstveni djelatnik, koji je dao ogroman doprinos u radu i razvoju medicinske struke.

HKD NAPREDAK TUZLA

OBAVIJEST O SMRTI

MARIO (MATO) ĐAKOVIĆ
1985 - 2004.

Iznenadnom smrću preminuo, dana 29. listopada 2004. godine, u 20. godini života. Sahrnjen je na Rimokatoličkom groblju u Gornjim Živinicama 31. listopada 2003.

Neka počiva u miru Božjem.
Izražavamo najdublju sućut roditeljima, rođacima i svim njegovim prijateljima.

HRVATSKI GLASNIK

IN MEMORIAM

TUŽNO SJEĆANJE

POGINULI BRANITELJI HVO - 115. BRIGADE ZRINSKI STUDENI

	Datum rođenja	Datum pogibjelji
ZORAN Blaž PEJIĆ	19. 07. 1969.	20. 11. 1992.
JURO Božo JAKIĆ	30. 08. 1954.	29. 11. 1992.
MEHO Džemo ALIĆ	04. 09. 1959.	30. 11. 1992.
MILENKO Ivo ANDRIĆ	14. 05. 1968.	17. 11. 1993.

Pokoj vječni daruj im gospodine i svjetlost vječna svijetlila im! Počivali u miru Božjem!
Udruga obitelji hrvatskih branitelja poginulih i nestalih u domovinskom ratu, HVO - SOLI, Tuzla

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 7. studenoga 2004. godine navršile su se dvije godine od smrti dragog nam i nikada zaboravljenog

ANDRIJE TOMIĆA

Neizmjereno nam nedostaješ i svakoga si trenutka u našim mislima i srcima.
OBITELJI: TOMIĆ, ŠIMIĆ I STJEPANOVIĆ

TUŽNO SJEĆANJE

na našega voljenog sina i brata

ŽELJKO (MARKO) MARINOVIĆ 1999 - 2004.

Postojiš i traješ kroz najljepše uspomene koje sa bolom podsjećaju na ono što je tvojim odlaskom izgubljeno. Zaborav ne postoji, samo tuga, bol i ogromna ljubav onih koji će te voljeti dok žive. TVOJI: otac Marko i sestre Jozefina i Janja

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 08. studenog 2004. godine navršava se šest mjeseci od smrti naše voljene supruge, majke, punice i bake

DOMA (rođ. ŠIMIĆ) DIVKOVIĆ

S ljubavlju te spominjemo i u srcu nosimo, tvoja dobrota i plemenitost kojom si zračila vječno će živjeti u srcima onih koji te vole, suprug Jakov, kćerke Slavica i Snježana, zetovi Vlatko i Milenko i unučići Anka, Toni, Goran i Zoran

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 27. prosinca 2004. godine navršavaju se dvije godine od smrti našega dragog i nikada prežaljenog supruga, oca, djeda i brata

MIJE (ANTO) GRABOVIČKIĆ

S ljubavlju i poštovanjem čuvamo uspomenu na tebe i tvoj dragi lik.
TVOJI: supruga Dragica, punica Manda, sin Jadranko, kćerka Gordana zet Željko, unučad: Benedikt-Juraj, Marija-Dora i Jonatan-Mijo, braća i sestre, kao i ostala mnogobrojna familija Grabovičkić

TUŽNO SJEĆANJE

ANGELA MRKONJIĆ

13. listopada 2000 - 13. listopada 2004.

Prošle su četiri tužne godine od preranog rastanka. Bila si dio nas i ostao ćeš vječno u našim srcima voljena, a u mislima nikada zaboravljena.
Neka te anđeli prate. Počivala u miru Božjem.
TVOJI NAJMLILI: otac Anto i sestra Ružica s obitelji.

TUŽNO SJEĆANJE

RADOJKA (TUNJIĆ) ĐULABIĆ

18. listopada 2002 - 18. listopada 2004.

Uspomenu na tebe čuvaju i sjećaju te se u molitvama s ljubavlju tvoji: mama Anica, otac Vinko, brat Stjepan - Pepo, sestre Zorka i Kaja, sestrice Miladen, Saša, Sreten, sestrice Biljana i zetovi Stevan Nedejkov i Žarko Šogorović.

PROSTATA

žlijezda ispod mokraćnog mjehura

Prostata je žlijezda koja obavlja početni dio mokraćne cijevi (uretre; kanala kojim se mokraća izlučuje iz tijela) i nalazi se ispod mokraćnog mjehura.

Zadaća joj je da luči prostatin sekret, tekućinu koja zajedno sa spermatozoidima tvori spermu.

Odvodnim kanalom spermatozoidi iz epididimisa (pasjemenika) dolaze u prostatu. U unutrašnjosti prostate odvodni kanal se spaja sa sjemenskim mjehurićem, malim spremnikom u kojem se sperma nakuplja prije no što se izluči ejakulacijom kroz ejakulacijski kanal.

Uzrok ove sve raširenije bolesti mogu biti poslovi koji zahtijevaju dugotrajno sjedenje i određeni sportovi. Prostatitoze se može izliječiti, ali s liječenjem treba započeti odmah.

Prostatitoza i prostatitis su dvije bolesti koje treba razlikovati iako mogu biti povezane. Evo glavnih simptoma.

Prostatitoza

Obuhvaća cijelu žlijezdu, a može se otkriti ultrazvukom i specijalističkim pregledom.

Poteškoće pri mokrenju prisutne u manjoj mjeri: češća potreba za mokrenjem.

Prostatitis

Ograničeno je samo na jedan dio žlijezde, može se otkriti ultrazvukom i specijalističkim pregledom.

Poteškoće pri mokrenju: češća potreba za mokrenjem, otežan početak mokrenja, smanjena količina izlučene mokraće.

7 PRAVILA ZA ZAŠTITU PROSTATE

Prevenција prostate temelji se ponajprije na praktičnim savjetima kako izbjeći najopasnije situacije.

SPRIJEČITI ZAČEP

Kod muškaraca s probavnim problemima poput začepa prostate to je često posljedica prostatitisa uzrokovanog crijevnim bakterijama. U takvim slučajevima valja uspostaviti pravilan rad crijeva kako bi se spriječio daljnji prijelaz mikroorganizama iz crijeva u prostatu. Jedite mnogo hrane bogate vlaknima: voće, povrće i žitarice, posebno integralne.

NAKON POSLA - PROŠETAJTE

Nakon dugotrajnog sjedenja, šetnja može pomoći u otjecanju viška krvi koja se zadržava u prostati. Pri hodanju stopalo funkcionira poput pumpe i olakšava povratak krvi prema srcu.

PAZITE PRI IZBORU SPORTA

Plivanje je idealan sport zato što dotiča s

hladnom vodom izaziva stezanje krvnih žila pa se smanjuje dotok krvi u prostatu. No, budite oprezni s vožnjom na biciklu (previše nadražuje prostatu) i s body buildingom (podizanje utega povećava tlak u trbušnoj šupljini, uz rizik povećanog dotoka krvi u prostatu).

PAZITE KAKO VODITE LJUBAV

Sve situacije koje uzrokuju erekciju nakon koje ne dolazi do ejakulacije mogu pospješiti zadržavanje krvi u prostati. Dakle, budite oprezni sa spolnom apstinencijom i prekinutim koitusom koji mogu stvoriti predispoziciju za razvitak prostate. S druge strane, prečesto vođenje ljubavi predstavlja stres za prostatu i također može dovesti do pojave prostate.

NEMOJTE PITI ALKOHOLO

Ne treba pretjerivati s alkoholnim pićima (ne više od 1 čaše vina na dan), jer alkohol uzrokuje širenje krvnih žila i potiče dotok krvi u prostatu. Ako već postoje neki simptomi, bilo bi dobro ne piti ni pivo, koje također izaziva širenje krvnih žila.

OPREZNO SA ZAČINIMA

Papir i ljuta paprika olakšavaju dotok krvi u cijelo područje zdjelice, dakle i u prostatu. Stoga ih treba dodavati jelima samo u ograničenim količinama.

USTANITE I PROTEGNITE SE

Izbjegavajte dugotrajno sjedenje. Svaki 1-2 sata treba ustati i protegnuti noge, te na taj način prekinuti zagrijavanje koje uzrokuje tapacirana površina stolca.

IN MEMORIAM

IN MEMORIAM

Dipl. oec. Ruža Aurednicek

Nakon kratke i teške bolesti u subotu 23. listopada 2004. god. blago je u Gospodinu preminula Ruža Aurednicek. Rođena je 20. 1. 1949. u Svitavi, općina Čapljina (Bosna i Hercegovina) u uglednoj i brojnoj obitelji Udženija-Draskovich. U Čapljini je maturirala a ekonomiju završila u Beogradu. 1973. g. udala se za Kurta von Auredniceka s kojim je rodila dva sina Borisa i Stefana.

Pokojna Ruža bila je jako socijalno angažirana, naročito u doba domovinskog rata. U posljednjih 7 godina dopredsjednica je HKD Napredak u Beču. Zalaganjem u Napretkovu Fondu za stipendiranje "Fra Ivan Frano Jukić" pomagala je siromašne, talentirane i marljive studente u domovini i u Austriji.

Poneki od studenata iz Podružnice Tuzla i Tuzlanskog kantona zahvaljujući tome dobili su stipendiju ili sudjelovali na jednoj od 6 ljetnih škola njemačkog jezika koje je organizirao Bečki Napredak.

Pokojna Ruža sudjelovala je na svim izletima Planinarske sekcije Društva, a voljela je tambure pa će ju Napretkova Tamburaška skupina "AKROBIH" na sahrani ispratiti "Pjesmom rastanka".

Osim zauzetog rada u Napretku, Ruža je kao čovjek koji voli život, ljude i prirodu širila ljubav i prijateljstvo oko sebe. Zapamtiti ćemo je i po izjavi: "Mene ljudi ne mogu ne voljeti. Tko mi dode kao neprijatelj, otici će od mene kao prijatelj". Zato i jest stekla mnoge prijatelje i poštovatelje među svima bez obzira na uzrast, spol, vjeru, jezik, naciju ili kulturu.

Iskrena sućut njezinome mužu, sinovima te brojnoj braći, sestrama i rodbini.

Sahrana je 8. 11. 2004. u 14 sati na Zentralfriedhof (3. Tor, Halle 3).

Hrvatsko Kulturno Društvo
NAPREDAK -Tuzla

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 29. studenoga 2004. godine navršava se šest mjeseci od smrti našega dragog supruga, oca i djeda

NIKOLE (FRANJO) TOMIĆA

NJEGOVI NAJMLILI

TUŽNO SJEĆANJE

PERO (JOZO) TADIĆ

Iz Živinica
22. 10. 1996. - 22. 10. 2004.

Sjećamo Te se s ljubavlju i poštovanjem.
TVOJI NAJMLILI: supruga Marija, djeca: Katica, Gordana, Dražen i Robert.

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 30. listopada 2004. godine navršile su se četiri godine od smrti našega dragog sina, supruga, oca i brata

IVE PETROVIĆA

Iz Husina
Neizmjereno nam nedostaješ i stalno si u našim mislima i srcima.

POČIVAO U MIRU BOŽJEM!

OŽALOŠĆENI: majka Manda, supruga Danica, kćerke Ljubica i Jadranka, sin Vlado, sestra Dragica, sestrice Gordana s mužem Željkom i Djecom Benedikt-Juraj, Marija-Dora, Jonatan-Mijo i sestrice Jadranko.

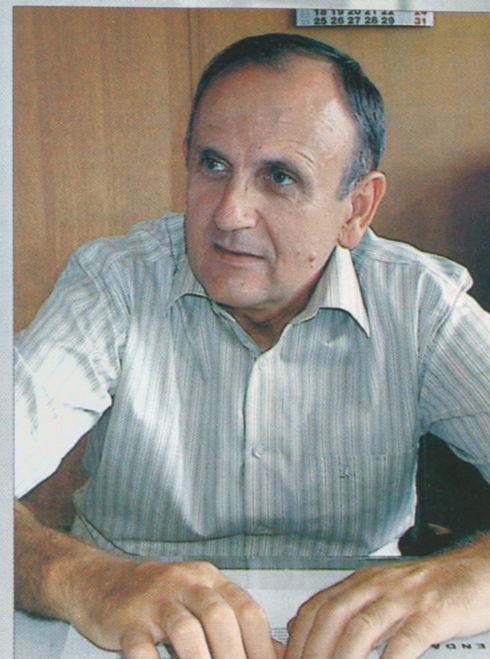

Glasnikova SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	ZNANOST O IZUMIRIMA ŽIVOTINJAMA	ČAROBNA OPOLJNA	AFRIČKA ŽIVOTINJA	RIJEKA U FRANCU- SKOJ	PEČENA GLJIVA	STARO- PERZUSKI NOVAC	ZEMALJSTE OBRAŠLO TRAVOM	NALJAGE OKSIDACI- JSKO SREDOŠTO	RIJEKA NA JUGU TIROLA	NASLOV, NAZIV	AUTO OZNAKA JAPANA	ŽIVOTINJE (LAT.)	RAZRUŠENI OBJEKAT IZ XIII VI. NA ČUVENOM BROJU KOD SOLINE	NOTA SOLMI- ZACIJE	NA OVAJ NAČIN	"ROYAL ARMY RESERVE"	IZVRŠITI PROKLE- TSTVO
ZNANOST O POLITICI													BILJNO "CARSTVO" SOL OCTENE KISELINE				
NEPROFE- SIONALI- ZAM											PRIRODAN, KARAKTERAN GRAD U IRANU						
ŠIROKA PO- SUDA ZA UMIVANJE						MLIJ POTOČAR DVOJESKLI NOZ								VISTA PAPIGE STARA MUJKA			
KAJKAVSKI VEZNIK			NAMJERE DUŠEVNI ŠOKOVI						ČOVJEK IS- TOG IMENA SIBIRSKA RIJEKA							"TEMPO" ELEMENT CIHK	
KRATICA KA- NADSKO PO- KRAJINE ONTARIO				UPITNA ZAKUJENICA KORMILARI				KOZE KOJE NISU ŠUTAVE NEGACIJA									
UŽIVALAC DROGE									SLINAVO AUTO KRA- TICA PO- RTUGALA						"NAUTIČKA MILJA" GRAFIČKI UKRAS		
OZNAKA ZA KULU U SAHU		GRČKA POKRAJINA POMOĆNI SVEČENIK					VELIKA JUNAČKA PJESMA									ITALIJA PRITOK JE- NESEJA U RUSIJU	
STARUJI JA- PANSKI DR- ŽAVNIK SHIGENOBU													SLOVO SA KVAKICOM		ZITELJ RUSIJE STUPA, MUŽAR		
MONAH KOD BUDISTA													VEĆA POSUDA ZA VODU				
GLAZBE- NO-SCENSKO DJELO													VRSTA VRBE			TONA JAPANSKA KRATKA PJESMA	
PETI STU- PANU DIA- TONSKO LJESTVICE			"IZVJEŠNO VUJECE" RADNIČKI LEMEŠI										OTOK U SIJANSKOM ZALJEVU				
LUKA NA JUGU PERIJA				"RADUŠI" POTAJNO KRISOM									FR. PISAC CLAUDE (1868-1931)				LOZINKA KRILATICA
JAROSLAVA OD MILJA													RIMSKI BROJ: 1.000		NEODJEVEN, GOL TROČIFREN BROJ		
GRAD U IRANU						ZBORNIK UGOVORE- NIH ZNA- KOVA, ŠIFRA	VRSTA ŽITARICE, ZOB	NEMASELJEN OTOK ISPRED CAVATA	USKLJIK	KRAL ZA "SIMENS"	GURANJE LAKTOVIMA	ELEMENT ERBLI	KONAC, PREDA	GERMANSKO KOPLJE GUNDULICEV EP			"EAST" ČLAN SENATA
VIŠESLOJNI KULTURNI LOKALITET U SOLINI KOD TUZLE		BRZOPLETOST JASAN, ZVUČAN	MREŽNICA U OKU													DVA ISTA SLOVA POČASNI NASLOVI	
FRANC. GRAMATIKU ČLAN																	
DIO MOLEKULE			SKLADATELJ KRSTO IZUZEV													DRUGO, OSTALO VRSTA MINERALA	
GRAD I RIJEKA U SIBIRIJU																	
GRČKO I PO- LJSKO MU- ŠKO IME																	
NATURATI SE NEKOME																	

PONIŠTENJE PRIVATIZACIJE JEDINI LIJEK

Jedan od problema u poslovanju je i to što parovodi i podstanice imaju sve elemente javnog dobra, a privatizirani su sa 49 posto, što je nepravda, ali je djelatnici Centralnog grijanja nisu mogli ispraviti. Jedini put za ispravku te nepravde je poništenje privatizacije i na tome će se insistirati. Općinske vlasti imaju problem, što se nalaze u raskoru između želja za socijalna određivanjima cijena i logičnim željama dioničara za profitom.

"Kao direktor moram slušati Nadzorni odbor i po cijenu da odluke nisu istovjetne sa odlukama i zahtjevima Općinskog vijeća. Uz to nameću se problemi sa rokovima plaćanja i uplatama poreza, a ti rokovi i pravila su različita za javna i dionička društva. Javna poduzeća su u povoljnijem položaju. Zbog toga, kao i zbog niza drugih teškoća tražit ću poništenje privatizacije. Nigdje u svijetu komunalna preduzeća nisu privatna, dodaje gospodin Ban.

- Kao direktor moram slušati Nadzorni odbor i po cijenu da odluke nisu istovjetne sa odlukama i zahtjevima Općinskog vijeća. Uz to nameću se problemi sa uplatama poreza, a ti rokovi i pravila su različita za javna i dionička društva. Javna poduzeća su u povoljnijem položaju, tvrdi Želimir Ban, direktor Centralnog grijanja Tuzla.

Za razliku od ostalih, tuzlansko Centralno grijanje je samo distributer toplinske energije. Znači, nije proizvođač, kao što je to slučaj u Sarajevu, Zenici, Dobroju, Banjaluci...! Sa ekološkog, ekonomskog i ostalih stanovišta to je puno suvremenije, a sve to zahvaljujući proizvodnji pare u Termoelektrani Tuzla. Međutim, zbog prevelikih neplaćanja od strane velikih potrošača, tvrtki, kao i građana, Centralno grijanje je dovedeno u izuzetno teško poslovno stanje. Istodobno tuzlanski stanovni, obdaništa, škole, fakulteti i poslovni prostori su hladni. Istodobno, gazde iz središta "Elektroprivrede" u Sarajevu insistiraju da se podmiri dio duga i osiguraju bankovne garancije da će u određenom roku biti podmireni i preostali dugovi.

Na naše pitanje, je li tuzlansko grijanje, zahvaljujući dobijanju toplinske energije sa jednog mjesta, odnosno iz Termoelektrane Tuzla jeftinije, direktor Želimir Ban kaže: "Jeste! Naša cijena je najniža u BiH, pa i šire. Gazdujemo sistemom cjevovoda i kompletne mreže, od Termoelektrane do krajnjih korisnika, odnosno do 220 podstanica. Imamo još jedan poseban i teško rješiv problem. Po propisima iz 1999. godine morali smo poslušati naredbe Kantonalne agencije za privatizaciju. Pošto smo do tada bili Javno komunalno poduzeće, tražili smo mišljenje našeg osnivača, odnosno Općine Tuzla. Tadašnja rukovodna garnitura se inertno odnosila prema ovom problemu. Poštujući zakonske odredbe, naredbe i čuvajući se zapriječenih sankcija, ako ne postupimo po svemu tome, pristupili smo privatizacijskom postupku."

donijeti odluke o povećanju cijena za potrebe razvoja, ali ne i za podjelu dividendi. Iz godine u godinu dugovi prema Termoelektrani se kreću oko pet miliona konvertibilnih maraka. Nekada taj dug bude manji za oko 500.000 KM, ali zbog velikih dugovanja prema Centralnom grijanju nikako da se poslovanje dovede do normale, a dio novca uloži u obnovu postrojenja. Ilustracije radi, parovodu od Termoelektrane do grada, istekli su svi rokovi, a novca nema za gradnju novog. Ima velikih problema i sa krađom aluminijskih obloga, ali i sa krađom pare od strane građana koji su bojlije priključili na sistem grijanja.

Nameće se pitanje, mogu li se ti problemi riješiti, a ako mogu, kako?

"Parovod treba obložiti tvrdim poliuretanim, a krađu toplinske energije u stanovima moraće rješavati budući upravitelji zgrada," glasi tvrdnja našeg sugovornika.

Pokazalo se, pokazuje i u budućem poslovanju će se pokazivati da se pogriješilo što su poštovani Zakoni. Ni jedno drugo, komunalno poduzeće ove vrste, nije privatizirano. To je u suštini bio eksperiment koji se pokazao promašenim. Za razliku od Tuzle i Tuzlanskog kantona, u ostalim gradovima kantonalne skupštine su donijele odluke da se komunalna poduzeća ne privatiziraju, jer je riječ o općim dobrima. Isto to je traženo u Tuzli i Tuzlanskom kantonu, ali nitko nije slušao.

Za poslovanje Skupštine dioničara, Nadzornog odbora i pratećih administrativnih troškova u Centralnom grijanju Tuzla godišnje se potroši oko 200.000 KM. Tvrtka od toga nema nikakvih koristi, jer se najveći dio novca slije u džepove skupštinarima i članova Nadzornog odbora. Umjesto bilo kakvog zaključka ili nudičenja rješenja, za što novine i novinari nisu zaduženi, ne preostaje nam ništa drugo nego podržati ideju direktora Bana da se privatizacija poništi i Centralno grijanje ponovo postane javno poduzeće kojim će gazdovati Općina Tuzla.

N. J. IVANOVIĆ

Hrvatski Glasnik
GLASNIK HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Glasilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i
društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak, Tuzla • Za izdavača: Dr. sc. Miroslav Petrović, predsjednik HKD Napredak • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektorica: Mr. Marica Petrović • Uredništvo: Zdravko Anđić, Šimo Ešić, Vlado Kerošević, Petar Matanović, Juraj Novosel, mr. Marica Petrović, mr. Luka Tunjić • Urednik fotografije: Martin Antunović • Unos teksta: Kata Čajić • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2/II • Tel/fax: 035/272-061 • E-mail: napredak@inet.ba • Tehnička priprema, repro i štampa: "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • Račun: 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPŽ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju.

Za sva vremena

ŽIVOTNO OSIGURANJE MOĆNO A OBROČNO

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@inf.tel.hr

ZNAČAJNI POVIJESNI DOGAĐAJI U MJESECU STUDENOM I PROSINCU

02. 11. 1582.
- Pavlini su u Lepoglavi osnovali osnovnu školu i prvi je u svijetu nazvali gimnazijom
07. 11. 1462.
- na molbu kralja Stjepana Tomaševića papa Pio II. proglasio je sv. Grgura Čudotvorca zaštitnikom Bosne
11. 11. 1902.
- u Sarajevu utemeljeno Hrvatsko društvo za namještanje djece zanate i trgovinu (Napredak)
15. 11. 1896.
- u Sarajevu tiskan prvi broj dnevnika "Bosanska pošta"
18. 11. 1898.
- u Drinovcima se rodio pjesnik Antun Branko Šimić
18. 11. 1737.
- u Budimu umro književnik fra Lovro Bračuljević, koji je još 1730. proklamirao načelo "Piši kako govoriš"
25. 11.
- Dan državnosti Bosne i Hercegovine.
07. 12. 1990.
- Sv. Stolica imenovala sadašnjeg kardinala mons. Vinka Puljića za nadbiskupa Vrhbosanskog
08. 12. 1638.
- u Dubrovniku preminuo pjesnik Ivan Gundulić
10. 12. 1765.
- umro Jeronim Filipović iz Rame, pisac, profesor filozofije u Firenci i Šibeniku.
14. 12. 1760.
- u Zaostrogu preminuo pjesnik fra Andrija Kačić Miošić
16. 12. 1885.
- u Sarajevu se pojavio prvi broj lista "Bosanska vila"
26. 12. 1807.
- na Cerigoju (Široki Brijeg) rodio se biskup fra Andeo Kraljević
31. 12. 1894.
- u Sarajevu tiskan prvi broj lista "Nada"

U ovom broju nisu svi tekstovi lektorirani. Ispričavamo se čitateljima!

RADNJA ZA OBRADU I UGRADNJU MERMERA I GRANITA

KAMENOREZAC ILIĆ

VI. Ivica i Željko Ilić

Izrada spomenika i grobnica
Oblaganje stubišta i podova
Šankovi, klupice, stolovi

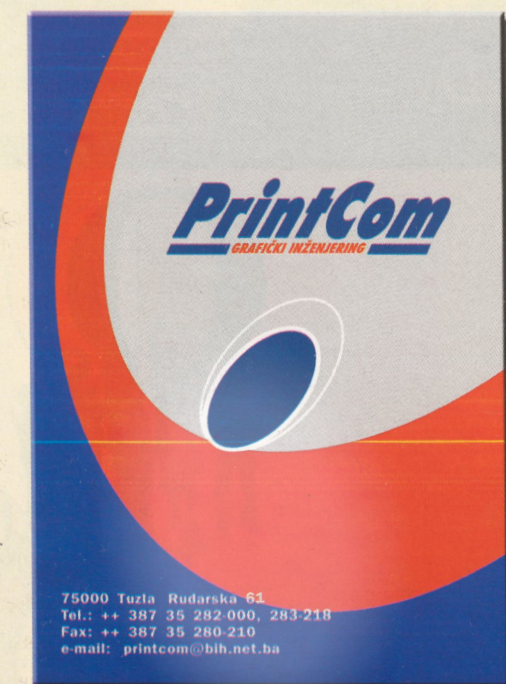
Bukinje 186 • Tel./fax: 035 286 689 • Mob: 061 139 851, 061 139 858

JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG KANTONA

Marketing: 250-261, 250-262, 250263 http://www.kameleon.delta.com.ba
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

PLIVA

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29

Fax. ++ 387 33 65 39 86

PAVIĆ - KOMERC

OVLAŠTENI SERVIS I PRODAJA VOZILA

tel: +387 35 384 291, 384 487; fax: +387 35 384 488 CITROËN

Javno komunalno preduzeće

CENTRALNO GRIJANJE

TUZLA

Ul. Krečanska broj 1

75000 Tuzla

Tel: ++387 35 283 443

Bosna i Hercegovina

Fax: ++387 35 281 391

E-mail: cen.gri@bih.net.ba

HOLDINA

HOLDINA d.o.o. Sarajevo
Sarajevo, ulica Azize
Šaćirbegović 4b

OVLAŠTENI PRODAJNO SERVISNI CENTAR

SALON: SKC "Mejdan", Bosne Srebrene bb

Tel/fax: 035/270-021 e-mail: stuhli-auto@box.ms

SERVIS: Mramor, Majevička 2

Tel/fax: 035/384-500 Mob: 061/140-278

Radost sigurne štednje

tuzlanska banka d.d. tuzla